

आभियान

साप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY

Devendrachudal@gmail.com

वर्ष : ८१ / अंक : ३१ / २०८० चैत २ गते शुक्रबार / नेपाल सम्वत् १९८४ / Mar. 15, 2024 / मूल्य रु. १०/-

कांग्रेसको रोइलोको औचित्य देखिएन

काठमाडौं । कुनैपनि राजनीतिक दलले एकलै बहुमत त्याउन नसक्ने प्रमुख कारण हो हाप्रो संविधान । संविधानले गर्दा नै बहुमत आउन नसक्ने अवस्था सिर्जना भएकाले गर्दा राजनीतिक दलहरूले गठबन्धन गरेर सरकार निर्माण गर्नुपर्न बाध्यतामा राजनीतिक दलहरू रहेका छन् । तर गठबन्धन गर्ने भन्ने आफ्नो नीति, सिद्धान्त र व्यवहार नै नमिले दलहरूले गठबन्धन गर्नु अपवित्र सम्बन्ध नै हो ।

कांग्रेस, माओवादी सहितको गठबन्धन अपवित्र गठबन्धन भएकोले गर्दा अहिले गठबन्धन दुटेकोमा कांग्रेसको रोइलोको कुनै कुनै अर्थ रहँदैन, थिएन, छैन । निर्वाचनको बेला नेकपा एमालेलाई दुलो दल नदिनको लागि एमालेलाई विभाजन गराइयो र माधव नेपालको नेतृत्वमा नेकपा एकीकृत समाजवादी पार्टीको निर्माण गरियो । त्यो पनि जालफेल गरेर ।

>>>बाँकी ८ पेजमा

हालीलाई www.abhiyanweekly.com.np मा पनि पढ्न सकिन्छ ।

संविधान संशोधन गर्ने कांग्रेस र एमाले मिल

काठमाडौं । मुलुकमा राजनीतिक व्यवस्था परिवर्तन पछि गठन भएका कुनै पनि सरकारले राजनीतिक स्थिरता दिन सकेका छैनन । २०७२ सालमा संविधानसभाबाट निर्माण गरिएको संविधानलाई विश्वकै उत्कृष्ट संविधान बनायाँ भन्ने दलहरूले अहिले संविधानकै कारण कुनै पनि दलले संघीय संसद र प्रदेशसभामा एकलै बहुमत त्याउन नसक्ने अवस्था आएको बताउन थालेका भएपनि उनीहरूले संविधान संशोधनको लागि आवाज उठाएका छैनन् । अहिलैकै अवस्थामा रहेको ५ वर्षभित्रमा ४/५ वटा सरकार निर्माण हुने र भक्तिको सम्भावना रहेको प्रष्ट रूपमै देखिएको छ ।

२०७९ पुस १० गते पुष्कमल दाहाललाई नेकपा एमाले सहितका अन्य दलले प्रधानमन्त्री बनाएका थिए । तर २०७९ फागुनमा राष्ट्रपतिको निर्वाचनका बेला प्रधानमन्त्री दाहालले एमाले सहितको गठबन्धन तोडेर

>>>बाँकी ८ पेजमा

आफूले गरे ठिक अरुले गरे बैठिक भन्ने भाष्य नै गलत

काठमाडौं । राजनीतिक दलहरूका आ आफ्ना नीति सिद्धान्त र विचार हुन्छन् । ती नीति, सिद्धान्त र विचार मिल्ने दलहरूसँग सहकार्य गर्नु नरामो होइन तर सत्ता प्राप्तिको लागि नीति, सिद्धान्त र विचार नमिले दलहरूसँग सहकार्य गर्ने जनतालाई धोका दिउमात्र नभएर आर्कै समर्पितो बाटोमा जानु हो । २०७९ पुस १० गते नेकपा एमाले सहितका अन्य दलहरूको सहमतिमा माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्कमल दाहाल प्रधानमन्त्री बनेको थिए ।

प्रधानमन्त्री दाहालले विश्वासको मत लिने बेलामै नै उनी कांग्रेसले थापेको ढोकसामा परेका हुन् । त्यही कांग्रेसले थापेको ढोकसामा उनलाई कांग्रेसले समेत विश्वासको मत दिएको हुनाले प्रधानमन्त्री दाहालले आफूलाई प्रधानमन्त्री बनाउने एमाले सहितको दलहरूलाई धोका दिएर नेपाली

>>>बाँकी ८ पेजमा

सतैर्सर्तमा रहेर सरकार चलाउन टालाटुली बटुली कति राम्री पुतली जस्तो सरकार

काठमाडौं । २०७९ मंसिर ४ गते सम्पन्न भएको प्रतिनिधिसभाको निर्वाचन पछि २०७९ पुस १० गते माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्कमल दाहालको नेतृत्वमा नेकपा एमाले, रास्वपा, रापा र जसपालागायतका दलहरूको समर्थनमा सरकार गठन भएको थियो । प्रधानमन्त्री दाहालले २०७९ पुस २६ गते संसदबाट विश्वासको मत लिएका थिए । त्यसबेला प्रमुख विपक्षी दल रहेको नेपाली कांग्रेसले समेत प्रधानमन्त्री दाहाललाई विश्वासको मत दिएको थियो ।

त्यसबेला प्रधानमन्त्री दाहाललाई कांग्रेस, माओवादी, जसपा, एकीकृत समाजवादी, जनमत पार्टी, लोकतान्त्रिक विपक्षमा विपक्षी दाहालले नेता रामचन्द्र पौडेल राष्ट्रपतिमा निर्वाचित हुने सफल भएका थिए । एमालेसँगको गठबन्धन तोडिएपछि प्रधानमन्त्री दाहालले २०७९ चैत ६ गते प्रतिनिधिसभाबाट दोस्रो पटक विश्वासको मत दिएका थिए । त्यही गठबन्धनले गर्दा कांग्रेसका वरिष्ठ नेता रामचन्द्र पौडेल राष्ट्रपतिमा निर्वाचित हुने सफल भएका थिए । एमालेसँगको गठबन्धन तोडिएपछि प्रधानमन्त्री दाहालले २०७९ चैत ६ गते प्रतिनिधिसभाबाट दोस्रो पटक विश्वासको मत दिएका थिए ।

त्यसबेला प्रधानमन्त्री दाहाललाई कांग्रेस, माओवादी, जसपा, एकीकृत समाजवादी, जनमत पार्टी, लोकतान्त्रिक विपक्षमा विपक्षी दाहालले नेता रामचन्द्र पौडेल राष्ट्रपतिमा निर्वाचित हुने सफल भएका थिए ।

समाजवादी, नागरिक उन्मुक्ति पार्टी, राष्ट्रिय जनमोर्चा र स्वतन्त्र सांसदद्वय प्रमुख साह र अमरेश कुमार सिंहले मत दिएका थिए । दोस्रो पटक विश्वासको मत लिंदा संसदमा उपरित र सय ६२ सांसद मध्ये १ सय ७२ सांसदले दाहाललाई मत दिएका थिए भने नेकपा ८९ सांसदले मत दिएका थिए भने नेकपा ८९ सांसदले मत दिएका थिए भने नेकपा उभिएको थियो ।

प्रधानमन्त्री दाहालले नेपाली कांग्रेससँगको गठबन्धन तोडेर मात्र २१ गते पुन नेकपा एमाले, रास्वपा, जसपा लगायतको गठबन्धन बनाएका थिए । दोस्रो पटक विश्वासको मत लिंदा फागुन ३० गते विश्वासको मत लिएका छन् । उनलाई नेकपा एमाले, माओवादी केन्द्र, जसपा, एकीकृत समाजवादी, नागरिक उन्मुक्ति र तीनजना स्वतन्त्र सांसद प्रमुख साह, अमरेश कुमार सिंह

र योगेन्द्र मण्डलले समेत समर्थन गरेका थिए । नेकपा एमालेका ७५, माओवादीका ३२, रास्वपाका २१ जसपाका १२, एकीकृत समाजवादीका १०, नागरिक उन्मुक्तिका ४ र ३ स्वतन्त्र सांसदले मत दिएका थिए । प्रधानमन्त्रीको पक्षमा १ सय ५७ र विपक्षमा कांग्रेसका ८७, राप्रपाका १३, जनमतका ५, लोसपाका ४ र जनमोर्चाका १ गरी १

>>>बाँकी ८ पेजमा

अपवित्र गठबन्धन टुट्नु नै थियो टुट्यो

काठमाडौं । निर्वाचनको बेला गठबन्धन नै गरेर आप्रेस, माओवादी केन्द्र, जसपा, एकीकृत समाजवादी लगायतका दलहरू निर्वाचनमा गएका थिए । त्यसीरी विचारै नमिले दलहरू निर्वाचनमा जानुको एज्टै उद्देश्य थियो नेकपा एमालेलाई जसरी परि पराजित गर्ने । नेकप एमालेबाट विभाजित भएर माधव नेपालको नेतृत्वमा बनेको एकीकृत समाजवादीले दहो उपरिथित देखाउँ र एमालेलाई सज्जन रूपमा पराजित गरिन्छ भने गठबन्धनले ठहर गरेको भएपनि त्यो कामयावी हुन सकेन भने एकीकृत समाजवादी त राष्ट्रिय पार्टी बनेको भने महन्य ठाकरले नेतृत्व गरेको

>>>बाँकी ८ पेजमा

पूर्वउपराष्ट्रपति पुनमाथि समेत छानविन होस्

काठमाडौं । मुलुकमा तुला तुला प्रष्टाचारका काण्डहरू भए ती सबै काण्डमा राजनीतिक दलका नेताहरूलाई बचाउने खेल जारी रहेको छ । ललिता निवास जग्गा काण्डमा तत्कालिन प्रधानमन्त्रीद्वय भाद्र नेपाल र बाबुराम भट्टराईलाई सरकारी साक्षीका रूपमा राखेर तत्कालिन कांग्रेससहितको गठबन्धनको सरकारले बचाएको थियो भने पूर्व सभामुख कृष्ण बहादुर महरा समेत सुन तस्करी काण्डमा सलग्न रहेको आरोप लागेपनि उनीमाथि कुनै कारबाही भएन ।

नक्कली भुटानी शरणार्थी काण्डमा तत्कालिन गृहमन्त्री एवं कांग्रेसका नेता बालकृष्ण खाँणसहित नेकपा एमालेका सांसद एवं पूर्व उपप्रधानमन्त्री टोपबहादुर रायमार्फी

प्रियितहरूले सर्वोच्च अदालतमा रिट दायर गरेका थिए । सो रिटमा माघ १५ गते गरेको फैसलाको पूर्णपाठ मंगलबाट सार्वजनिक भएको छ । पूर्ण पाठमा एक महिना भित्रमा दुवै आयोगका पदाधिकारीहरूले लागि सिफारिस समिति गठन कार्य सम्पन्न गरी नियुक्ति प्रक्रिया प्रारम्भ गर्नु भने उल्लेख गरिएको छ ।

पदाधिकारी नभएको बहाना बनाएर दुवै आयोगका कर्मचारीहरूले प्रियितहरू दायर निवेदनमाथि छानविन गर्न आलटाल गर्दै आएका थिए । त्यसेले प्रियितहरूले आयोगका परिवर्तनमा गर्न लगाइपार्ने भने

>>>बाँकी ८ पेजमा

पूर्वमन्त्रीको निर्णयमाथि छानविन हुने

काठमाडौं । श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयले निवर्तमान मन्त्री शरतसिंह भण्डारीले गरेका निर्णयमाथि छानविन हुने भएको छ । राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीको तर्फबाट श्रममन्त्री बनेका डोलप्रसाद अर्थाल (डीपी) ले पूर्वमन्त्री भण्डारीले गरेका आर्थिक लाभका विवादपर निर्णयहरू उत्त्य

आधा-विधवाहरूको त्रासदी

अभिषेक आर्य

मार्च ३ मा, अन्तर्राष्ट्रिय महिला दिवस, विश्वव्यापी समुदाय महिलाहरूको उपलब्धिहरूलाई मान्यता दिन र लैंडिंग समानताको वकालत गर्न एकजुट हुन्छ । २०२१ मा, संयुक्त राष्ट्रको विषयवस्तु, 'महिलामा लगानी गर्नुहोसः: प्रगतिलाई गति दिनुहोसः' ले विश्वव्यापी महिला सशक्तिकरणको आवश्यकतालाई जोड दिन्छ । यद्यपि, कश्मीरमा, अन्तर्राष्ट्रिय महिला दिवसको पालनाले द्वन्द्व र पेशाको कठोर वास्तविकताले ग्रहण गरेको गम्भीर स्वरमा लिन्छ । यस क्षेत्रका महिलाहरूको लागि, मार्च ८ उत्सवको कारणको सङ्ग तिनीहरूको निरन्तर संघर्षको मार्मिक सम्फनाको रूपमा कार्य गर्दछ ।

जम्मु र कश्मीरमा, महिलाहरूले भारतीय क्षेत्रको पीडा भोगेका छन्, राज्य प्रायोजित हिसाको प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष दुवै पीडितको रूपमा उभएका छन् । पति, दाजुभाइ र छोराहरू लगायतका प्रियजनहरू युमाउनुले 'आधा-विधवा' भनेर विनिने एक अद्वितीय वर्गको जन्म भएको छ - आफ्ना बेपत्ता पतिको भाग्यको बारेमा अनिश्चिततामा फसेका महिलाहरू । आफ्ना साथीहरू बेपत्ता भारपछि आधा विधवाहरूका सामाजिक बाधाहरूको फुसफुसाउने कथाहरूले क्षेत्र गुन्जियो । यो दुर्दशा बलाकार र यौन दुर्घटनाको मनोवैज्ञानिक आधातले थपिएको छ, जहाँ पीडितहरूले पितृसत्तात्मक मान्यताहरूद्वारा प्रारम्भिक दुर्व्यवहार र त्यसपछिको निन्दा दुवैको सामना गर्दछन् । महिलामाथि हुने यौन दुर्घटनाको बहुआयामिक प्रभाव मनोवैज्ञानिक, भावनात्मक, आर्थिक र शैक्षिक क्षेत्रमा प्रष्ट देखिन्छ ।

अचम्लागादो संख्याहरूले यस मौन त्रासदीको स्केललाई प्रकट गर्दछ । आईआईओजेकेमा २००० र २५००० अर्ध-विधवाहरूको घर छ, प्रत्येकले गहिरो क्षति र अनसुल्खे शोकको बार बोकेको छ । यो दुखलाई जोड्दै, ट,४४० अनाथ, यी आधा विधवाहरूका छोराछोरीहरू, द्वन्द्व पछि हुक्केने चुनौतीहरू नेभिएगेट गर्दछन् जसले उनीहरूलाई गहिरो दाग छोडेको छ । यद्यपि, यी तथ्याङ्कहरू हिमशीलीको दुप्पो मात्र हुन्, वास्तविक गणना धेरै उच्च मानिन्छ, डर र अनिश्चितताको व्यापक कफनले यस क्षेत्रलाई धेरेको छ । यो अनौठो र दुखद वर्ग बढै गएको छ, हालैका वर्षहरूमा तिनीहरूको संख्या हजारीमा बढेको छ । यी महिलाहरूले भाग्नुपरेको कष्टकर पीडा र पीडा हो, जुन बोक्ह अन्य महिलाहरूले पनि बोक्ह जसका प्रियजनहरू दुखद रूपमा भारतीय सेनाको गोलीमा परेका छन् ।

कश्मीर द्वन्द्वको अराजकतामा, जबरजस्ती बेपत्ताहरू भारतीय राज्यद्वारा प्रयोग गरिएको हतियारको रूपमा देखा पर्छन्, कश्मीरी जनताको अधिकारमाथि प्रभुत्व जमाउनको लागि एक रणनीतिक उपकरण । जब पुरुषहरू मुख्यतया जबर्जस्ती बेपत्ताको पीडा भोग्न, त्यसको असर कश्मीरी महिलाहरूमा फैलिएको छ, जसले त्यस्ता जघन्य कार्यहरूबाट उत्पन्न हुने बोक्हलाई असमानतापूर्वक काँधमा बोक्हन् ।

यस सन्दर्भमा, जबर्जस्ती बेपत्ताहरू द्वन्द्वको एक भयावह पक्षको रूपमा प्रकट हुन्छ, जसको सम्बन्धमाट भारतीय राज्यले कश्मीरमा द्वन्द्वको समयमा प्रभुत्व स्थापित गर्न खोज्छ । पीडा बेपत्ता व्यक्तिहरूमा मात्र सीमित छैन; यसले कश्मीरी समाजको कपडालाई पुरुष र महिलालाई समान रूपमा असर गर्दछ ।

भारत प्रशासित जम्मु र कश्मीरमा जबरजस्ती बेपत्ताहरूको डरलागादो भूत परिवारहरूको लागि लामो समयदेखिको र पीडादायी मुद्दा भएको छ । शब्दले व्यक्तिहरू बेपत्ता भएका घटनाहरूलाई बुझाउँछ र तिनीहरूको बेपत्ताको वरपरका परिस्थितिहरू अनिश्चितता र डरले ढाकेका हुन्छन् । यो कुराले सन् १९८९ को शुरुमा जम्मु र कश्मीरमा ध्यानाकर्षण गरायो जब युवाहरूले यस क्षेत्रमा भारतीय क्षेत्रको विरोध गर्न र नारा लगाउन थाले । यसले परिवारहरूलाई गहिरो शोक र निराशामा छोडेको दुखद अवधिको सुरुवात भएको छ ।

यस समस्यालाई सम्बोधन गर्न एउटा महत्वपूर्ण चुनौती भनेको गहन अनुसन्धानको अभाव हो । सुरुदेखि नै, यी बेपत्ताहरूको बारेमा उचित सोधपूछ दुर्लभ छ, यसले मुद्दाको पूर्ण दायरा बुझ गाहो बनाएको छ । बदला र प्रतिशोधको डरले धेरै प्रभावित परिवारहरूलाई यी केसहरू रिपोर्ट गर्न निरुत्साहित गर्दछ, जसले समस्याको अपूर्ण कागजातहरू निर्माण उन्हाँमा फलस्वरूप, बेपत्ता भएका व्यक्तिहरूको वास्तविक संख्या अज्ञात रहन्छ । तर, सन् १९८० को दशकको

अन्त्यदेखि २००० को शुरुवातसम्म फैलिएको अशान्तिपूर्ण अवधिमा ८,००० भन्दा बढी पुरुष बेपत्ता भएको बताइएको छ । तर, भारत सरकारले यी बेपत्ता भएकाहरूको संख्या १,१०५ देखि ३,१३१ सम्मका लागि व्यापक रूपमा फरक-फरक तथ्याङ्क उपलब्ध गराएको छ । क्षेत्रमरि छरिएको सामूहिक अज्ञात चिह्नहरूको अस्तव्यस्त वास्तविकताले यी लागू बेपत्ताहरूको डरलागादो अनुसारकको रूपमा कार्य गर्दछ । अगस्त २०१९ मा, जम्मु र कश्मीरको राज्य मानव अधिकार आयोग ले उत्तरी कश्मीरका तीन जिल्लाहरूमा ३८ साइटहरूमा अज्ञात चिह्नहरूमा गाडिएको २७३० अज्ञात शवहरू पता लगाएको थियो, यी सामूहिक चिह्नहरूमा विस्तृत अनुसन्धान हुन बाँकी छ ।

याताना विरुद्धको संयुक्त राष्ट्र संघको महासंघिको धारा २ ले जबरजस्ती बेपत्ता पार्ने कार्यलाई गम्भीर उल्लेखनका रूपमा वर्गीकृत गरेको छ, जसमा राज्यका एजेन्टहरू वा राज्यको अधिकार, समर्थन, वा स्वीकृतिका साथ काम गर्ने व्यक्तिहरूद्वारा गरिएको गिरफ्तारी, नजरबन्द, अपहरण, वा स्वतन्त्रता हनन जस्ता कुनै पनि प्रकारका कार्यहरू समावेश छन् । स्वतन्त्रताको विच्युतता वा बेपत्ता व्यक्तिको भाग्य वा ठेगानालाई लुकाउन पछि लाग्ने इन्कारले उनीहरूलाई कानूनको संरक्षणाबाट हटाउँछ ।

श्रीनगरमा बेपत्ता व्यक्तिहरूको रिपोर्ट दर्ता गर्ने प्रक्रिया एक डरलागादो परीक्षाको रूपमा प्रकट हुन्छ, बाधाहरूले भरिएको जसले प्रभावित परिवारहरूको पीडालाई मात्र बढाउँछ । बेपत्ता सदस्यहरू रिपोर्ट गर्ने प्रयासले प्रायः पुलिसलाई दबाव र धम्की दिन्छ, केही परिवारहरूलाई सरासर डरले उनीहरूको उजुरी फिर्ता लिन बाध्य पार्छ । अन्य, न्याय खोजने अर्को कार्यहरूको सम्बन्धमाट भल्काउँछ ।

यस पीडादायी अवस्थाको विडम्बना थपिएको तथ्य यो हो कि सरकारी राहत निवृत्तिभरन, प्रति वर्ष १ लाख को नाममात्र रकम, परिवारहरूले

जिल्ला अधिकारीहरूबाट मृत्यु प्रमाणपत्र प्राप्त गरेपछि मात्र प्रदान गरिन्छ । यद्यपि, त्यहाँ एक त्रूप समाप्तिएको छ - परिवारहरूले पहिले बेपत्ता पीडित राजनीतिक उग्रवादको बारेमा स्पष्ट घोषणाको अभावले उनीहरूलाई निरन्तर पहिचान संकटमा डुबाउँछ । यो दुर्दशा कश्मीरमा सांस्कृतिक विभाजनको प्रतीक हो, जहाँ महिलाहरूको अधिकार र समानता प्रायः अपरिवित हुन्छ, जसले यी महिलाहरूलाई अनिश्चितताको छायामा

'आधा विधवाहरू' भनिने हजारौ महिलाहरू आफ्नो बैवाहिक अवस्था अनिश्चित रहेको अवस्थामा आफूलाई अन्योलमा पार्छन् । आफ्ना बेपत्ता पतिहरूको भाग्यको बारेमा स्पष्ट घोषणाको अभावले उनीहरूलाई निरन्तर पहिचान संकटमा डुबाउँछ । यो दुर्दशा कश्मीरमा सांस्कृतिक विभाजनको प्रतीक हो, जहाँ महिलाहरूको अधिकार र समानता प्रायः अपरिवित हुन्छ, जसले यी महिलाहरूलाई अनिश्चितताको छायामा

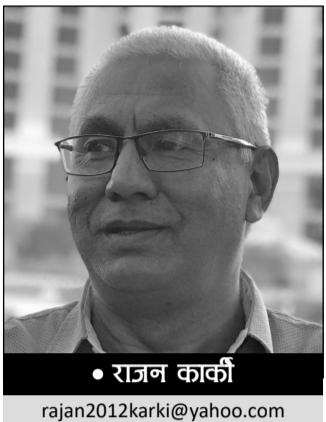
इच्छुक छैनन् । नतिजाको रूपमा, यी महिलाहरूले उनीहरूलाई उचित रूपमा पाउने अधिकारहरूबाट बडियत गर्दछन् । तिनीहरूको सङ्खर्ष विभिन्न गैरसरकारी संस्थाहरू, अनाथालयहरू, वा विधवाहरूको घरहरूद्वारा स्थापित वर्धमान राष्ट्रप्री फिट हुँदैन, तिनीहरूको दुर्दशालाई अफ बढाउँछ ।

आधा-विधवाहरूको एक अंशले पुनर्विवाहको बारेमा सोच्छ, तर धेरै कारकहरूले जटिल निर्णय प्रक्रियामा योगदान पुऱ्याउँछन् । धेरैले आफ्नो पतिको बारेमा जानकारी पाउनेछन् भन्ने विश्वासमा पक्रियाखेका छन् । अरूपको लागि, सौंदर्यी बुबाले स्वीकार गर्न वा आफ्ना छोराछोरीको लागि उत्तम उपलब्ध गराउने डरले अवरोधको रूपमा काम गर्दछ । पुनर्विवाह गर्ने विचार गर्नेहरूका लागि पनि, सामाजिक कलंक बलियो रहन्छ र पुनर्विवाह वरपरका धार्मिक नियमहरूको व्याख्याहरू विवादित छन् ।

महिला सशक्तिकरणमा विश्वव्यापी ध्यान केन्द्रित भए पनि कश्मीरमा विधवा र आधा विधवाहरूको दुर्दशालाई धेरै हडसम्म बेवास्ता गरिएको छ । यी महिलाहरूले अकल्पनीय कठिनाइहरू सामना गर्दछन्, आफ्ना हराएको प्रियजनहरूको अनिश्चिततासँग जुन सामाजिक कलंक र उनीहरूको अधिकारको पहुँचमा अवरोधहरू नेभिएट गर्दै ।

अन्तर्राष्ट्रिय समुदायले संयुक्त राष्ट्रसंघको विषयवस्तुको वरिपरि न्याली गदा, यसले कश्मीरी महिलाहरूले पनि स्वीकार र सम्बोधन गर्नुपर्दछ, उनीहरूको आवाज माथि उठाउँदै र उनीहरूको अधिकारको वकालत गर्नुपर्दछ । कश्मीरको विधवा र आधा विधवाहरूको दुर्दशालाई सम्बोधन नभएसम्म, ८ मार्च उत्सवको दिन होइन, तर न्याय र सर्वाधिक व्यापक रूपमा अधिकारको लागि उनीहरूको अथक संघर्षको अर्को कठिन अध्याय हुनेछ ।

जनतामा घुस्ने, जनताकै रगत घुस्ने

• राजन कार्की

rajan2012karki@yahoo.com

जनतामा घुस्ने, जनताकै रगत घुस्ने। आधुनिक नेपालको राजनीतिक महाभारत यही हो।

महाभारत राजनीति हो, यसमा जीवन र जगतका अनेक प्रसङ्गहरू छन्। भगवान श्रीकृष्ण भन्नुहुन्छ- जीवन उत्सव हो, वर्तमानमा बाँच। कर्तव्य गर, फलको आशा नगर।

नेतृत्व सबैलाई पुतना बन्नु छ। पुतना अर्थात आदेशमा अपराधका लागि सदैव तमतेयार रहने, खट्टे प्राणी।

रत्नमाला बन्ने रहर हुँदैन, त्यसपछि गर्न अपराध नै हो।

महाभारतमा आफ्नो रत्नबाट विषात दुध पिलाएर भगवान श्रीकृष्णलाई श्रीकृष्णले दुध पान गरेरे बध गरिए। तर, नरकमा होइन, गोलोको बल्कोगीमा समानपूर्वक भसाले। हाम्रा नजरमा पुतना राक्षसनी थिइन, तर श्रीकृष्णका नजरमा पुतना, रत्नमाला थिइन।

नेपालको राजनीतिमा जनताले सधै दूध पिलाए नेताहरूलाई। ती नेताहरूले जनताको रगत चुस्ने। ती नेताहरूले जनताको रगत चुस्ने। ती रत्नमाला थिएन, त्यसैले संसदीय भाषमा भासिदै गएका छन्।

वर्तमान कालखण्डको नेपाली नेताहरू पुतना बन्नु छ। पुतना नेता भनेका श्रीकृष्ण नै हुन्, यी जनतालाई विषपान गराइरहेका छन्। जनतालाई उत्तरपतिलाई सिंहदरवारको बेलायती बैठकदेखि शितल निवासको अमेरिकी कालिनमा आसिन गराइरहेका छन्। तुनाव यिनैलाई जिताए, मानौ यिनीहुल भगवानका पनि भनेका श्रीकृष्णमा छौं, यतिबेला हामी र हामीले अँगालेको पद्धति जोखिममा छ। राष्ट्र धरापमा छ।

भनेका श्रीकृष्ण नै हुन, यी जनतालाई विषपान गराइरहेका छन् तैपनि जनता नेतृत्वपतिलाई सिंहदरवारको बेलायती बैठकदेखि शितल निवासको अमेरिकी कालिनमा आसिन गराइरहेका छन्। तुनाव यिनैलाई जिताए, मानौ यिनीहुल भगवानका पनि भनेका श्रीकृष्णमा छौं, यतिबेला हामी र हामीले अँगालेको पद्धति जोखिममा छ। राष्ट्र धरापमा छ।

यी लोकनेता हुँ भन्ने जो कसैले जनतालाई जनार्दन सम्झेनन्। यसकारण त जनताले पाउने पर्ने प्राथमिक सुविधासमेत पाउन सकेनन्। यिनले लोकतन्त्राणी राज्यका सिद्धान्त जनतामा लागू गराएनन्, लोकले पाउनुपर्ने सेवा र सुविधामा यिनले डकैती गरिए।

जनता नेतालाई रावणको पुतना होइन, राम सम्प्रिहरहेका छन्, नेतृत्वमा भगवान देखिरहेको छ र आफ्ना भाग्यविधाता

मानिरहेको छ, तर यी प्रजातन्त्रका भगवान अतारहरू राक्षसी चरित्रले जनतालाई उसिरहेका छन्, चुसिरहेका छन्, मर्न न बाँच्नुको दोसूधमा हुटहुटी र छटपटीमा पारिरहेका छन्। मानौ नेपालको राजनीतिक नेतृत्व बेवराका लागि थोडास्ता हुन्।

बिकल्प छैन नागरिकसँग। यिनै नेता सुधेलान, चरित्रान बन्लान र लोकतन्त्रको गरिमा र माहिमा टल्काउलान भनेर अर्भ पनि हिरा मानिरहेका छन्। हरेक कालो बादलमा चाँदीको धेरा हुन्छ, तर हाम्रो राजनीतिक आकाशमा कालो बादल त पर्याप्त छन्, चाँदीको धेरा देखिदैन। जे छन्, हिरा भनिएका उही पथर छन्। सबै पथर कहाँ हिरा हुन्छन् र ? हामी किरालाई हिरा भनिरहेका छौं र यी लामिकिराहरू हामी र हाम्रो देशलाई खोक्रो र धोओ पारिरहेका छन्।

संचेतना र सतर्कता, खोई कहाँ छ ?

मान्येत्रिक कर्म, धर्म, मर्म र पीडा हुन्छ। त्यो पीडालाई कम गर्ने पद्धति अँगालिन्छ। पद्धति सुनजस्तो छ तर सुनलाई गहना बनाउने पारंगत कारिगर नभएपछि सुन किन्चिन्च, नेपो थेजो हुन्छ। हाम्रो लोकतन्त्रको हालत किन्चिएको सिलावरे थालजस्तो भइसक्यो। लोकतन्त्रका चालकहरूले आफ्नो कर्म र धर्म मार्मामा नहिउपछि सवारी दुर्घटना पर्ने खतरा हुन्छ।

विवेक, बल र बुद्धिमाथि स्वार्थले प्रधानता पाउँदा हामी जोखिममा छौं, यतिबेला हामी र हामीले अँगालेको पद्धति जोखिममा छ। राष्ट्र धरापमा छ।

महाभारतमा एउटा प्रसङ्ग छ- अस्वस्थामाको। द्रोणाचार्यको हत्या भएपछि जगिएका अस्वस्थामाले पाण्डव शिवरमा पुगेर लहरै सुतेका पाँच जनाको बध गरिए। तर ती पाण्डव थिएनन्, द्रौपदीका ५ पुत्र थिए। यो थाहा पाएपछि अर्जनले अस्वस्थामाको हत्या गर्न तैयार भए। यो देखेर द्रौपदीले सम्भाइन, हेर अर्जन, अस्वस्थामा मारेर मेरा छोरा फर्कदैनन्। मसँग मेरा पाँच पतिको सहारा छ। तर अस्वस्थामालाई मान्यौ भने उनकी पत्नी बेसहारा हुनेछिन्। नमार।

जनताका सामु यस्तै धर्मसंकट छ। तथापि जनता सङ्कमा आक्रोश पोख्न थालेका छन्।

जनताले द्रौपदी बनेर कहिलेसम्म माफी विझरहन ?

उपयोग गर्नसके केपी ओली र प्रचण्डका सामु चमत्कार देखाउने अवसर फेरि आएको छ। पटक पटको असफलतापछि सत्ता परिवर्तनले त्याएको यो अवसर चार दिनको चाँदनी नहोस्। राजतन्त्र र हिन्दूर्धम फालेपनि शान्ति र निर्माणका धराहर ठड्याउने एउटा पनि चमत्कार अहिलेसम्म देख्न दाइएको छैन। यिनले जनधातको खत बोकेर भ्रष्टाचारी लत छाडेनन् भने हात लाग्यो शून्य हुनेछ। सर्वहारावाद र लोकतन्त्रको सहयोगी फेल भयो, कम्युनिष्ट कम्युनिष्टको सहयोगी फेल भयो, अहिले आएको यो अर्को गठबन्धन पास हुने सम्भावना कम छ तथापि केही गरिहाल्छ कि ?

टल्कने सबै यिज हिरा हुँदैनन्। जनयुद्ध

मानिस मारिए, भियतनामको सैनिक सरकारले समाजबिरोधी भन्नै हजारौ मानिसको हत्या गयो, हिटलरले त ३ लाख मानिसलाई गिलोटिनले अचानोमा गिले। नेपालमा १७ हजार मानिस मारिएपछि आएको लोकतन्त्रले नयाँ नेपाल होइन, यस्या नेपाल बनाइदिए।

राजनीतिक मुद्दाको अन्त्य कहिले, पीडितले न्याय पाउने कहिले ?

इतिहासलाई सम्झने हो भने, १९५० पछि कम्युनिष्टको 'अन्तर्राष्ट्रियवाद'को इस्पाती धारले उठाएको सोभियत रस्ताको छातामुनी युरोपको सात राष्ट्रले शीतल तानुपयोगो। खुस्खेवले क्युवालाई क्षेप्यास्त्रसम्म पनि बित्री गरे। तर, माटोभन्दा अर्को राष्ट्रवाद रहेन्छ भन्ने त्यतिबेला प्रमाणित भयो, जितिबेला दुई कम्युनिष्ट रस्ता र चीनबीच युद्ध छेडियो। त्यस्तै हो ग्लोबल भिलेज र भूमण्डलीकरणको नारा पनि। यो नाराले धनी र शक्तिशाली राष्ट्रहरूको आर्थिक कुट्टनीतिको धरापमा साना राष्ट्रहरूलाई च्यापेर सख्तअनुसारको दबदबा बिस्तार गर्दैछन्। नेपाल भूराजनीति र कूटनीतिको चेपोमा छ। खुस्खेव आणविक अस्त्र किन ट्रकका ट्रक डलर बोकेर अन्तर्राष्ट्रिय बजार चाहार्दा चाहार्दै उनले आणविक अस्त्र त आउँछ आउँछ आउँछ भन्ने बुझेर ढूलू ज्ञान पाएको अनुभूत गरेका थिए। नेपाली नेताहरूले किन हल्केलाले सूर्य छेकेर छेकन सकिन भनेर राष्ट्रको अस्तित्वसँग आफ्नो अस्तित्व जोडिएको देखेनन्, यो आश्वर्य हो।

एकदिन मर्नुपर्छ भन्ने हेका नराखेर सत्तासुखमा बाँच्न त बाँचेका छन्, तर कति दिन ? मृत्यु त आउँछ आउँछ आउँछ आउँछ भानै कोही भएनन् भने त्यो मृत्यु र बाँचेको अहिलेको जनशृण उरते होइन र ? वास्तवमा वर्तमान शासन प्रशासनमा रेहकाहरू हाराकिरी गरिरहेका छैनन् र ?

सुरुम हिटलर राष्ट्रवादका प्रतीक थिए। स्टालिनले पनि देशकै कुरा गरे। सुरुका दिनका पोलोपेटका जनवादी नेता देखिनन्। अर्थात्, प्रत्येक निरङ्खुश शासक सत्तामा पुग्न र पुगेका केही दिन जनहित कण्ठस्थ पार्छ, जनहित नै उसको ध्येय हो भन्न। विस्तारै उसका क्याकलापले त्रूताको साम्राज्य खडा गर्छ। ०४६ सालपछि र लोकतन्त्रको १८ वर्षदेखि नेपालमा यही भइरहेको छ।

साल्ट ट्रेडिङ कंपनी लिमिटेड द्वारा प्रवर्द्धित ग्राही साल्ट ट्रेडिङ कंपनी

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

- ISI स्टाण्डर्डको गित्र बाहिर रवर कोट मै बीचमा स्टिलको जाली भएको ३ तहको होजपाइप
- उच्च गुणस्तरको रेगुलेटर
- पून: प्रयोग गर्न न सकिने प्लास्टिक सिल भएको सिलिण्डर
- कम्प्यूटर प्राविधिकाट चल्ने प्लान्ट, तौलमा सोहै आना दुक्क हुनुहोस

पद्धत्यौ हामी बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु धवस्त पारे समाज ।

मन्यो ज्यादै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो कर्रे पनि जस्ले सरिक्यो देशको माटो ।

कायर भरर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादर भरर एकै पटक मर्न सकौ।

- अमियानवाणी

अभियान

साप्ताहिक

सम्पादकीय

सिद्धान्त र नीति नै नमिल्नेसँग^१ गठबन्धन गर्नु तै गलत ?

२०७९ पुस १० गते नेकपा एमाले, माओवादी, रास्वपा, राप्रपा सहित अन्य दलसहित बनेको सहमति अनुसार प्रधानमन्त्रीमा नियुक्त भएका माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष समेत रहेका पुष्टकमल दाहालले आफू प्रधानमन्त्री बनेको ३ महिना नगुर्दै राष्ट्रपतिको निर्वाचनमा एमाले सहितका दलहरूसँगको सहमति तोडेर कांग्रेसको शरणमा पुगेर प्रधानमन्त्रीमा टिकिरहेका थिए । तर कांग्रेसको महासमिति बैठकमा प्रस्तुत भएका विषयहरूलाई देखाएर प्रधानमन्त्री दाहालले फागुन २१ गते नेपाली कांग्रेससँग भएको सहमति तोडेर पुन नेकपा एमाले, रास्वपा, राजपासहितको गठबन्धनमा बनाएका छन् । नेकपा एमालेसँगको गठबन्धनमा नेकपा एमालेबाट विभाजित भएको माध्व नेपाल नेतृत्वमा बनेको नेकपा एकीकृत समाजवादी पार्टी समेत सहभागी भएको छ । २०७९ पुस १० गते नेकपा एमालेसँग गठबन्धन हुँदा नेकपा एकीकृत सरकारमा आएको थिएन । तर माओवादीले एमालेसँगको गठबन्धन तोडेर कांग्रेससँगको गठबन्धन गरेर सरकार निर्माण गर्दा एकीकृत समाजवादी पार्टी सरकारमा गएको थियो ।

माओवादी केन्द्रले कांग्रेससँग गठबन्धन गर्दा ठीक र एमालेसँग गठबन्धन गर्दा बेठिक भन्ने भाष्यलाई कांग्रेसले जोडतोडले उठाइरहेको छ । कांग्रेस र माओवादी केन्द्रको सिद्धान्त र विचारै मिल्दैन । कांग्रेस आफूलाई लोकतान्त्रिक पार्टी भन्दछ तर उसले कसरी एकदलीय सौच भएको माओवादी केन्द्रसँग गठबन्धन गर्न्यो ? यो तै अनौठो विषय बनेको थियो । कम्पुनिष्ट पार्टीहरू विभाजत हुँदै पुन एक हुँदै आएका र उनीहरूबीचको सिद्धान्त र विचार मिल्दे भएकाले गर्दा कम्पुनिष्टहरू एक भए भनेर कांग्रेस लगायत अन्य लोकतान्त्रिक पार्टीहरूले चित दुखाउनुपर्ने कुनै कारण देखिन्दैन । पछिल्लो समयमा माओवादीले कांग्रेससँग चित दुखाउनुको कारण कांग्रेसको महासमितिको बैठकमा तत्कालिन उपप्रधान एवं रक्षामन्त्री समेत रहेका पार्टीका उपसभापति पूर्णबहादुर खड्काले बैठकमा प्रस्तुत गरेका प्रस्तावमा माओवादीले चलाएको २०५२ देखिको १० वर्षे अनावश्यक जनयुद्धले गर्दा देशमा आर्थिक विकास र विकास निर्माणमा अवरोध भएको भन्ने शब्दलाई माओवादीले आपत्ति जनाएको छ । त्यसैगरी महामन्त्री गगन थापाले प्रस्तुत गरेको पार्टीको कार्ययोजनामा अब आइन्दा कुनै पार्टीसँग गठबन्धन नगर्ने र एकत्र निर्वाचनमा जाने अनि आफ्नो पार्टीका शुभचिन्तक र कार्यकर्तालाई आफ्नो चुनावचिन्ह रुख बाहेक अरुमा मतदान गर्न तलगाउने भन्ने प्रस्तावमा माओवादीले चित दुखाएको देखियो भने महासमितिको बैठमा महासमितिका बहुमत सदस्यहरूले हस्ताक्षर गरेर नेपललाई हिन्दुराष्ट्र नै कायम गरिनुपर्दछ भन्दै हस्ताक्षर पार्टी सभापतिलाई बुझाएको र कांग्रेस कालान्तरमा हिन्दुराष्ट्रकै पक्षमा जाने सम्भावना देखिएकोले गठबन्धन तोडून परेको बताउँदै आएको भएपनि त्यसैलाई मात्र आधार मान्नुपर्ने अवस्था देखिन्दैन ।

कांग्रेससंगको गठबन्धन तोडिनुमा कांग्रेसबाट मन्त्री बनेकाहरू र पार्टी सभापति समेत दोषी देखिएका छन्। प्रधानमन्त्री दाहालले आफूले गर्न खोजेको कुराहरूमा मन्त्रीहरूले अवरोध गरेको र मन्त्रीहरूले प्रधानमन्त्रीलाई भन्दा अख्लाई नै बढी विश्वास गरेका हुनाले पनि गठबन्धन तोडनुपरेको बताइसकेका छन्। कांग्रेसले पनि आफूसँग गठबन्धन गर्दा त्यही माओवादी ठीक अख्लाई गर्दा माओवादी बेठिक भन्ने भाष्य निर्माण गर्न खोजनु कूनै हालतमा पनि उचित मान्न सकिदैन। आफूलो पार्टीको नीति र सिद्धान्त नै नमिल्ने पार्टीसँग गठबन्धन गर्न नै बेठिक थियो। माओवादीले आफूलाई कांग्रेसले पटक पटक धोका दिएको बताउदै आएको छ तर गत निर्वाचनमा कांग्रेस, माओवादी लगायतका दलहरू एकलाएकलै निर्वाचनमा गएका भए नत कांग्रेसले अहिलेको जति संख्या ल्याउन सकथ्यो नत माओवादीले नै। त्यस्तो अवस्थामा कांग्रेस सहितसँगको गठबन्धन बनाउने रणनीति माओवादीका लागि पनि फाइदाजनकै रहेको थियो। कांग्रेस, माओवादी राजपा र माधव नेपालले नेतृत्व गरेको एकीकृत समाजवादीले त्यही चुनावी गठबन्धन गरेको हुनाले उनीहरूले अहिलेको संख्या ल्याएका हुन्। एकलाएकलै निर्वाचनमा गएका भए नेकपा एमालेलाई सबै भन्दा ठुलो दल बन्न कूनै तागतले समेत रोकन सक्ने अवस्था थिएन भने त चुनावी परिणामले नै देखार्सकेको छ।

४/५ दलसँग गठबन्धन गरेर चुनावमा गएको कांग्रेसले एकलै निर्वाचन लडेको एमालेभन्दा प्रत्यक्षतर्फ १० मात्र बढी सिट ल्याएको तथ्यले तै कुन पार्टी कति हैसियतमा रहेछ भन्ने प्रमाणित भएको थिएन र ? संसदमा ४/५ दलको सहयोगमा चुनाव लड्दा कांग्रेसका संख्या ८९ होइन र अनि एमालेको ७९ थियो । यी सबै तथ्यहरूले तै प्रमाणित गर्दछ आफूले जे गर्दा पनि ठीक अनि अखले गर्दा बेठिक भन्ने भाष्यलाई कांग्रेसले सुधार गर्नेपर्दछ । पहिला एमालेसँगको गठबन्धन कांग्रेसले तोड्दा त महान् कार्य गर्याउँ भनेर कांग्रेसजनहरू कुलिने गर्दथे अहिले गठबन्धन तोडिँदा एमालेले धोका दियो माझोवादीले धोका दियो भनेर रुवावासी गर्नुको कैनै औचित्य छैन रहेछ भन्ने हामीले ठानेका छ । राजनीतिमा सबै करा जायज हन्छ सत्ताका लागि भन्ने हैक्का सबैमा होस् ।

मिट्रियाज समस्या सुलझाउने उपाय

गौरीबहादुर कार्की

अनुयित लेनदेन (मिटरब्याज) सम्बन्धी
विषय यतिबेला उत्कर्षमा पुगेको छ । हजारौ
पीडित मेची-महाकालीबाट २३ दिनको
पैदल यात्रापछि राजधानी आएर भोकप्यासै
संघर्षमा छन् । तर, सरकारले उनीहरूको
पीडामा ध्यान दिएको छैन । मधेश प्रदेशका
जिल्लाहरूमा परापूर्वकालदेखि नै कपाली
तमसुक बनाउँदा एकको तीन अर्थात् दस
हजार ऋण लिएमा तीस हजारको तमसुक
बनाउने चलन थियो । फडुकाएर अत्यधिक
भाडा असुल्थे । त्यसैगरी, घरायसी लेनदेनमा
पनि पटकपटक तमसुक फेरेर अत्यधिक
रूपमा ब्याज बढाएर लिन थालेपछि साहुको
त्यस्तो कार्यलाई मिटरब्याजी भनिन थाल्यो ।
साहुहरूको यस्तो अमानवीय, कानुन प्रतिकूल
क्रियाकलाप र व्यवहारले पीडित ऋणीहरू
घरका न घाटका हुन पुगे । साहुले घरबास,
जग्गा सबैबाट उठाएपछि पनि स्थानीय
रूपमा पालिका र प्रदेश सरकारबाट
कुनै सुनुवाइ नभएपछि उनीहरूले संघीय
सरकारलाई गुहार्न थालेका हुन् ।

बर्दिबासदेखि काठमाडौंसम्म पीडितले गरेको पैदल यात्रा आन्दोलन र व्यापक विरोधपछि पीडितसँगकै सहमतिमा अनुचित लेनदेन (मिटरब्याज) सम्बन्धी समस्या निराकरणलगायत सुझावका लागि सरकारले २०७९ चैत २० मा आयोग गठन गरेको थियो । अहिले मिटरब्याजपीडित मेची र महाकाली दुवैत्रिबाट राजधानी आइपुगेर जाडोमा खुला चउरामा लडिरहेका छन् । आयोगले आफूले पाएको कार्यादेशअनुसार काम गर्दै जाँदा पीडितहरूलाई निवेदन दिन पटकपटक दिइएको स्यादमा करिब २८ हजार निवेदन परे । मिटरब्याजको केन्द्र भने मधेश प्रदेशका ८ जिल्ला र पश्चिम नवलपरासी हुन् । यी ९ जिल्लामा अन्तर्फैल २४ हजार निवेदन परेका थिए । पीडितका तर्फबाट परेका निवेदनहरूमा छलफलको माध्यमद्वारा मेलमिलाप गर्न आयोगको सिफारिसमा गृह मन्त्रालयबाट सबै जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा सहायक प्रजित, सहायक सरकारी वकिल र प्रहरी अधिकृतसमेत रहेको कार्यदल गठन गरियो । त्यही कार्यदलबाट पीडित ऋणी र साहुबीच छलफल गराई दुवै पक्षको सहमतिका आधारमा मिलापत्र गराउन थालियो । आयोग रहँदासम्म ५ हजार १८८ पीडितका निवेदनमा साहु र असामीबीच सहमति भई मिलापत्र भएको छ । फलस्वरूप साहुबाट ऋणी असामीलाई २१८ बिघा (७९३ कित्ता) जम्गा फिर्ता भएको छ । साहुबाट ७ अर्ब ६२ करोड ८० लाख रुपैयाँ असुल हुन बाँकी छ भनी माग गरेकामा १ अर्ब ७२ करोड ८६ लाख रुपैयाँमा दुवै पक्षबीच सहमतिमा दुगिएको छ । साहुहरूले लगभग ५ अर्ब रुपैयाँको दाबी छाडेका छन् । यसैबाट मिटरब्याज कृति भयानक रहेछ भन्ने पष्टि हन्छ ।

५ हजार निवेदन टुङ्ग्याएर भागेको भन्ने हामीलाई आरोप लागेको पाइन्छ । २३ हजार निवेदन अझै बाँकी रहेछन् । आयोगको काम पीडित र साहुबीचको विवाद समाधान गर्ने होइन, अनुचित लेनदेनेको समस्या के हो र कसरी समाधान गर्ने भनेर सुझाव दिने हो । हामीले त यो समस्या भयावह देखिएकाले कार्यदल गठन गरेर सुलभाउन गृह मन्त्रालयलाई गुहारेका थियौं । गृहको निर्देशनमा जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा कार्यदल गठन भएर ऋणी पीडित र साहुबीच छलफल गराई समझदारीमा ल्याएर मिलापत्र गराइएको हो । असल कामका लागि जिल्लाजिल्ला पुगेर साहुलाई समेत बोलाएर छलफलमा राखेर मिलापत्र गराउन लगाएका हैं । कतिपय साहुले पत्र काटेर बोलाउनेबित्तिकै निषेधाज्ञा मुदा दिएर प्रशासनलाई हतोत्साही पनि गरे । तर, हामीले हौसला दिएर काम गराउन लगाएका हैं । ऋणको आवश्यकता किन पर्दो रहेछ भनी हेर्दा नेपालको मधेशमा गरिबहरू ऋणमै जन्मन्थन, ऋणमै हुर्कन्छन् र ऋणमै मर्छन् भनिन्छ । गरिबीका कारण दैनिक गुजारा टार्न, बिरामी पर्दा रोगको उपचार गर्न, सन्तानको शिक्षादीक्षाका लागि मिटरब्याजमा साहुरुबाट ऋण लिनुबाहेक अन्य विकल्प

छैन । विवाह/व्रतबन्ध वा मर्दापर्दा हुने भएँ

कलो खर्चका लागि, वैदेशिक रोजगारीमा
जान, अस्त्रको ऋण तिर्न, कृषिजन्य
मल, बीउ, औषधि, पम्पसेट किन्न, घर
निर्माण/मर्मतका लागि, तिलक (दाइजो)
का आवश्यकता पाए मर्द आदम्भासु बाहा

का आवश्यकता पूरा गन साहुहस्त्वाट ऋण
लिनुपर्ने बाध्यता देखिन्छ । अनि यत्तिका
बैक, वित्तीय संस्था, सहकारी, लघुवित्तहस्त
गरिबमैत्री पाइएन । बाध्य भएर साहु
महाजनकहाँ जानको विकल्प रहेनछ । बैक

નહોંનાંકાં હાં જાનું કરા વિકલ્પ રહ્યા છે । પણ, ગ્રાન્ટ-સ્ટેટ ઉદ્યમશીલા જાહેર વિશ્વાસ

नै पल्टाएमा मात्र मिल्छ भनेका थियौं । बरु
पीडित र साहुलाई एउटै टेबुलमा राखेर
छलफल गरी सत्यतथ्य निकाली मिलापत्र
गराउने, बढी लिएको भए, साहुले जग्गा
पास गरेको भए फिर्ता गराउनेतिर लानुपर्छ
भनेका थियौं । यो पुँजीवादी सरकारको कुरा
हामी मान्दैनौ भन्नेतिर उहाँहरू लानुभयो ।
पश्चिम नवलपरासीमा १ हजार ८६२ निवेदन
परेकामा ९२ वटा मात्र मिलापत्र भयो ।
ऋणिलाई छलफलमा आउने दिइएन ।

जारी आन्दोलन र पीडितलाई कसरी
सम्बोधन गर्न भन्नेतिर संघर्ष समिति र
उनीहरूका वरिष्ठ वकिल, सरकार र सबै
दल मिलेर एउटै टेबुलमा बसेर समाधान
निकाल्नुपर्छ । संविधान र कानूनले नमिले
उनीहरूका माग सम्बन्धमा उनीहरूकै कानून
व्यवसायी र सबै दलका प्रतिनिधिलाई अगाडि
राखेर सरकारले वार्ता गराउनुपर्छ । यत्रा
पीडितहरू किन आए त भन्ने प्रश्न पनि उठ्छ ।
खाएको ऋण तिर्नु पर्दैन, मिनाहा हुन्छ, तमसुक
च्यातिन्छ भनेपछि पीडितहरू त आउने नै
भए । बैक र साहुको ऋण तिर्न पर्दैन भनेपछि
भोलि दुर्गा प्रसार्इका समर्थक मात्र होइन, बैक
र साहुका ऋण खानेहरू पनि यो आन्दोलन र
जुलूसमा समर्थन गर्न आउँछन् । त्यसैले ऋण
तिर्न पर्दैन भनेपछि पीडित आएका हन् ।

आयोगले दिएका सुभाव सार्वजनिक गरेर कार्यान्वयनतिर सरकार लाग्नुपर्छ । आयोगले दिएका सिफारिस काम नलाग्ने छन् भने यो-यो काम नलाग्ने रहेछन्, त्यसको सद्वामा सरकार यो-यो काम गर्दै छ भनिदिनुपर्छ । यो समस्या अदालती कारबाहीबाट समाधान हुने, अदालततिर पनि कुरा भझरहेको प्रधानमन्त्रीज्यूको भनाइ आयो । अदालतमा मिटरब्याजसम्बन्धी मुद्दा जिताइदिनुपर्यो भन्न मिल्दैन । भनेकै खण्डमा पनि अदालतले त्यसो गर्दैन । तमसुक खारेज नहुने, अदालतमा चलेको र फैसला भएको मुद्दा खारेज नहुने, शक्तिशाली जाँचबुफ आयोगले पनि कानुनतः सुभाव मात्र दिने हो । मुद्दा छिन्ने अधिकार नहुने भएकाले मिलापत्रबाट फर्स्योट गराउन सकिन्छ । हामीले आयोग हुँदा पनि पछाडि लागैरे कार्यदल, प्रजिआ र जिल्ला प्रहरी प्रमुखबाट काम गराएकै थियौं । अहिले अर्को जाँचबुफ आयोग गठन गरेकै खण्डमा पनि आयोगले पहिलैभै सक्रिय भएर ऋणी र साहू महाजनबीच समझदारी ल्याएर समाधान गराउन सक्छ । जसका लागि काम गराउन जनशक्ति, सँझबिहान र बिदाको दिन काम गर्नेलाई सरकारले प्रोत्साहन गर्नुपर्छ । हामीले काम गर्दा भने जनशक्तिको सहयोग भएन । मरिमेटेर काम गर्नेलाई खाजाको सम्म पनि सविधा दिइएन ।

खाजाको सम्म पान सुवाधा दिइन ।
मधेशको कुरा भएकाले संघर्ष समितिका
कार्यदलमा बस्ने प्रतिनिधिहरू नै ऋणी
र साहु दुवैथरीलाई पहिलै भेटेर म
कम रकममा मिलाउँछु भनेर दुवैतिरबाट
लेनदेन गरेको पनि भेटियो । सुनसरीमा
यही आन्दोलनकारी समूहले पठाएको
प्रतिनिधिले पैसा मागेको खबर आएपछि
प्रतिनिधिलाई हटाइएको थियो । त्यसो भएर
मधेशमा काम गर्न गाहो छ । पीडितलाई
आन्दोलनकारीले नै पनि ठग्न खोजेको
पाइयो । चेक बाउन्ससम्बन्धी विवादले
पीडित ऋणीले आत्महत्यासमेत गर्नुपर्ने
स्थिति आएको देखियो । चेक बाउन्स दुई
व्यक्तिबीचको लेनदेन अर्थात् देवानी मुद्दा
हो । देवानी मुद्दालाई बैकिड कसुरसम्बन्धी
फौजदारी मुद्दा बनाउन हुँडैन । संस्थाले
चेक काटेकामा बाहेक व्यक्ति-व्यक्तिबीचको
कारोबारलाई बैकिड कसुरबाट हटाउनुपर्छ ।
यो मुद्दाले अधिकांश ऋणीहरू प्रताङ्ननामा
रहेको पाइएकाले चेक बाउन्ससम्बन्धी विद्यमान
कानुनी व्यवस्थामा संशोधन गर्नुपर्ने देखिएकाले
यसमा कारणसहितको सुभाव दिइएको थियो ।
तर सरकारले सुनेन । हालको बैकिड कसुर
तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा ३ (ग)
मा भएको बैकिड अपराधसम्बन्धी कानुनी
व्यवस्थाले असर पार्ने भएकाले हालको सो
ऐनको दफा ३ (ग) खारेज गरेर संस्थाले

इनपन दक्षा ३ (ग) खरेज गर्र सत्त्वाल
काटेको चेकमा मात्र मुद्दा लाने गर्नुपर्छ ।
पीडितका जायज माग पूरा हुनै पर्दछ ।
माग सम्बोधन गर्ने भनेको पीडित र साहुलाई
सँगै राखेर छलफलबाट समाधान निकाल्नु नै
हो । साहुलाई थुनेर मात्र समस्या समाधान
हुँदैन । साहुलाई थुन पीडितसँग प्रमाण नै
पाउँतै । (दक्षानिधार)

नयाँ शिक्षामन्त्री र त्रिवि सुधारको चुनौती

चन्द्रमणि अर्याल

भर्खरे सत्ता समीकरण परिवर्तन भएको छ र राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वपा) का तर्फबाट सुमना श्रेष्ठ शिक्षामन्त्रीको जिम्मेवारीमा आएकी छिन् । परिवर्तनका निम्नि प्रणाली प्रधान हो, व्यक्ति गौण हो तर कहिलेकाहीं व्यक्तिले लिने पहल प्रणाली परिवर्तनका निम्नि सहायक हुन सक्छ । सुमना शिक्षामन्त्री हुँदा, स्मृतिमा उनले विगतमा सांसदका रूपमा निभाएका भूमिकालाई हर्वा केही परिवर्तनको अपेक्षा राख्नु अनुचित होइन । प्रत्यक्ष रूपमा त्रिभुवन विश्वविद्यालय (त्रिवि)सँग जोडिएको हुनाले मेरा अपेक्षा पनि त्रिविसँग सम्बन्धित छन् ।

त्रिविका समस्या : केही समयअगाडि मात्रै ससद्वा नेपाल विश्वविद्यालयको विधेयकबाटे छलफल चल्ने वेला समिति सदस्यका रूपमा नयाँ संरचनामा लगानी गर्नुभन्दा त्रिविका समस्या समाधान गर्दा बढी प्रभावकारी हुन सक्छ भन्ने भनाइ राखेकी थिएन मन्त्री श्रेष्ठले । सोही सन्दर्भमा त्रिवि र समग्र नेपाली विश्वविद्यालयको समस्याबाटे बोल्ने सांसद तथा मन्त्री श्रेष्ठलाई संसदीय छलफलका त्रममा उठेका आशिक शिक्षकको समस्या, कार्यकक्षको अभाव तथा अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनमा सहभागी हुनका लागि भझरहेका समस्याबाटे थप भनिरहनु आवश्यक छैन । तर, ससद्वा भएको छलफलमा उठेकाबाहेक अन्य विविध समस्याको जालोमा पनि जेलिएको छ त्रिवि । जसको समाधान त्रिविका आन्तरिक प्रयासबाट मात्रै सम्भव छैन । ती विषय यहाँ उठान गर्नु जरूरी देखिन्छ ।

पहिलो समस्या दरबन्दीमा छ । हाल त्रिविमा कार्यरत शिक्षक तथा कर्मचारीको संख्या पर्याप्त छैन । जसका कारण पठनपाठन तथा अन्य शैक्षिक तथा अनुसन्धानमूलक कार्यमा समस्या उत्पन्न भएको छ । भएका दरबन्दी पनि समानुपातिक रूपमा वितरण हुन सकेको छैन । उदाहरणका लागि त्रिविअन्तर्गतका मेची बहुमुखी क्याम्पस- भाषा, महेन्द्र मोरड क्याम्पस- मोरड, अमृत क्याम्पस- लैनचौर, त्रिवन्द्र क्याम्पस- घट्टाधर, पादकन्या क्याम्पस- बागबजार, र पाटन बहुमुखी क्याम्पस- पाटनडोकामा स्नातक तहमा वातावरण विज्ञान पढाइ हुन्छ ।

यही विषय केन्द्रीय विभाग र पाटन

बहुमुखी क्याम्पसमा स्नातकोत्तर तहमा पनि पढाइ हुन्छ । हाल त्रिविका स्थायी दरबन्दी हेर्ने हो भने मेची क्याम्पसमा एकजना, अस्कलमा तीनजना, पद्धतिका क्याम्पसमा एकजना, त्रिवन्द्र क्याम्पसमा ६ जना तथा पाटन क्याम्पसमा तीनजना शिक्षक (उपप्राधायापक, सहप्राधायापक तथा प्राधायापक) कार्यरत हुनुहुन्छ । वातावरण विज्ञान, केन्द्रीय विभागमा हाल १३ जना कार्यरत हुनुहुन्छ । पहुँच पुग्ने या पुर्याउन सक्नेहरू सरुवा गरेर केन्द्रीय विभागमा जम्मा हुने क्रम पछिलो दिनमा बढेको छ ।

कुनै पनि आगिक क्याम्पसमा भएका दरबन्दी त्यहाँको नियमित कार्यक्रम चलाउनकै लागि पनि पर्याप्त छैन भने वातावरण विज्ञान केन्द्रीय विभागमा पनि कातिपय विषय पढाउन आशिक शिक्षकमा भर पर्नुपर्ने रिस्थित छ । जसका कारण आशिक शिक्षकविना कुनै पनि क्याम्पसमा कार्यक्रम सञ्चालन हुने अवस्था छैन । यो समस्या वातावरण विज्ञानमा मात्रै सीमित छैन । कर्मचारीको दरबन्दीको अवस्था त्योभन्दा नाजुक छ । त्रिविको नियमावलीमा प्रत्येक ६ महिनामा विज्ञापन गर्नुपर्ने व्यवस्था भए पनि त्यो नियमित हुन सकेको छैन । तीन वर्षअगाडि खुलेको विज्ञापनको परीक्षा कहिले सुरु हुने हो भन्ने अभै दुंगो छैन । आवश्यक जनशक्ति अभावका कारण त्रिविको पठनपाठन तथा अन्य सेवामा समस्या उत्पन्न हुने गरेको छ ।

सेवा-सुविधा : आशिक शिक्षकका लागि त्रिविको जागिरभन्दा त्रिविका लागि आशिक शिक्षकको आवश्यकता बढी छ । तर, आशिक शिक्षकले पाउने सेवा-सुविधा हेर्ने हो भने अत्यन्त दयनीय अवस्था छ । पहिले रु. ३६० प्रतिविर्याड दिने त्रिविले अहिले प्रतिघटना रु. ५०० भनेर तोकेको छ, तर सबै क्याम्पसमा ६० मिनेटको कक्षा हुन्न । जहाँ ४० मिनेटको कक्षा हुन्छ, त्यहाँ करकटी गरेर रु. ३३५ मात्र हातमा आइपुछ ।

जब पैसाको कुरा आउँछ मेरो सुरुवाती दिन सम्भन्नु । ०७३ साउनमा स्नातकोत्तर तह सकेपछि मलाई थप अध्ययन अगाडि बढाउन मन थियो, त्यसैले, उपत्यकाबहिरभन्दा काठमाडौंमै केही गर्ने पाए हुँस्यो भन्ने लागेको थियो । सोही सालको मसिरदेखि त्रिवन्द्र क्याम्पसमा आशिक रूपमा पढाउन थालै । त्यतिवेला तलब थियो रु. २४० जसमा १५ प्रतिशत करकटी गरी रु. २०४ आउँथ्यो, सातामा १२ परिविर्याड भेरो कक्षा थियो जसअनुसार महिनामा विदा नपर्दा जम्मा

रु. १७२ हात पर्द्यो । सो कुरा थाहा पाएपछि मेरा बुवाले घर आएर बसिदै मात्रै म बसेको मात्रै महिनामा १० हजार दिन्हु भन्नुभएको आजै जस्तो लाग्छ । क्याम्पसबाट तलब आउन ०७४ को असार कुर्नुपर्यो । अहिले धेरै क्याम्पसमा विद्यार्थी घटेसँगै पिरियड पनि घटेका छन् । जसले गर्दा आशिक शिक्षकको अवस्था भने दयनीय भएको छ ।

कातिपय क्याम्पसमा पैसा लिन वेलावेला तालाबन्दी गर्नुपरेको कुरा साथीभाइवाट सुन्नुपर्छ अफै पनि । गरिराखेको कामबाट अर्को बाटो फेर्न पनि गाहो, त्यही काम गरेर गुजारा चलाउन पनि गाहो । त्रिविको अर्को परीक्षा हुन्छ कि भनेर कुर्दाकुर्द जीवनको ऊर्जाशील समय व्यतीत गर्नुभएका शिक्षकलाई उचित व्यवस्थापन गर्न मन्त्रालय र नवनियुक्त मन्त्रीको ध्यान जान जरूरी छ ।

कलेजले वेलामै पैसा नदिनुपर्ना पनि आफै समस्या छन् । अहिले सरकारले दिने सहयोगको भरमा त्रिवि चलेको छ । त्रिविसँग अचल सम्पति प्रशस्त छ, तर त्यसको समुचित प्रयोग हुन सकेको छैन । अहिले धेरै संस्था तथा त्रिविको विकल्प बन्नु भनेर आएका विश्वविद्यालयको पनि अँखा त्यही सम्पतिमाथि रहेको तथ्य लुकाएर भन्नुपर्ने अवस्था छैन ।

विश्वविद्यालयमा आएको नयाँ नेतृत्वले पक्कै यस विषयमा सहयोग गर्नले । त्योभन्दा अगाडि सरकारले त्रिविलाई दिने सहयोगमा तत्काल वृद्धि गर्नुपर्ने देखिन्छ भने समयानुकूल रूपमा क्याम्पसले लिने शुल्कमा पनि पुनरावलोकन गर्न जरूरी देखिन्छ । स्नातक तथा अन्तर्गतका अर्को विषय कार्यक्रम अहिले बेरोजगार उत्पादन गर्ने कार्यालयको विकल्प बन्नु भनेर आवश्यक सम्पति प्रयोग गर्नुपर्ने अवस्था छैन ।

विश्वविद्यालयमा आएको नयाँ नेतृत्वले

यथावत् छ । एकाध प्रतिशत विद्यार्थीलाई त्यही शुल्क पनि धेरै हुन्छ, तर त्यो शुल्क परिमार्जन गर्नुपर्ने देखिन्छ । कतिपय विषयको शुल्क अनावश्यक रूपमा चर्को छ, जुन समायोजन पनि हुनुपर्छ । यसका साथै बजेटका कारण कतिपय विषयमा ऋमिक रूपमा हुनुपर्ने बढुवा रोकिएको अवस्था छ । नियमित रूपमा अध्यापन गराइरहनुभएका शिक्षकहरूको सरुवाबुवाले विभागीय प्रमुखहरूको मनोमानी चल्ने तथा सहकर्मीबीच अस्वस्थ प्रतिस्पर्धा हुने गरेका चर्चा पनि वेलावेला सुनिन्छ ।

कतिपय प्राधायापको अन्तर्गत हुने वेलामा अरू प्रतिषयको नियमित रूपमा हुने र अमुक विषयको चाहिँ अन्तर्वर्ताको ठीक अगाडि त्रिवि सेवा आयोगमा तालाबन्दी हुने गरेका दृष्टिन्त पनि लुकेका छैन ।

शिक्षा र रोजगारी : हुन त पढने जागिर खानका लागि होइन, भनिन्छ तैपनि जागिर धेरैका लागि अपरिहार्य छ । तर, त्रिवि र अन्य क्याम्पसमा चलेका कतिपय कार्यक्रम अहिले बेरोजगार उत्पादन गर्ने कार्यालयान्तर्गत हुनुपर्ने अन्यसारा विद्यार्थीलाई शोध गराउनुपर्छ । नियमानुसार १० प्रतिशत क्याम्पसलाई दिनुपर्छ । अनि सो अनुसन्धान गर्न सात दिनभन्दा बढी ख्लागत भ्रमणमा जानुपर्दा माथिलो निकायबाट अनुमति लिनुपर्छ । अनुसन्धानका लागि रकम अपुग पनि छैन, तर प्रक्रियागत भन्नुको कारण अनुसन्धानका लागि रकम अपुग पनि छैन ।

अन्यमा : त्रिभुवन विश्वविद्यालयमा धेरै समस्या छन्, तर धेरैजसो समस्या त्रिवि र तालुकदार मन्त्रालयहरूको समन्वयमा समाधान गर्न सकिने खालका छन् । नवनियुक्त शिक्षामन्त्रीका निम्नि त्रिविको सुधार चुनोती र अवसर दुवै हो । विश्वविद्यालयको नयाँ नेतृत्वलाई सहयोग गरी आवश्यक स्रोत जुटाउन सहजीकरण गरिदिने हो भने सुधार असम्भव छैन । अनि, त्रिविको नयाँ नेतृत्वले पनि शिक्षामन्त्री र मन्त्रालयको नीति तथा निर्देशन कार्यान्वयनमा आलालाल नगरी सधाउनुपर्छ । नियमित अनुगमन तथा अन्य सहयोग गर्ने हो भने राष्ट्र-निर्माणका निम्नि चाहिने जनशक्ति उत्पादन गर्न त्रिवि सक्षम हुनेछ । विगतमा बोलेका कुरा बुझ्नु परेमा श्रम कल सेन्टरको निःशुल्क नम्बर ११४१ मा फोन गर्नुपर्ने अनुरोध गरिन्छ ।

त्रिविलाई श्रम स्वीकृति लिई विदेशमा काम गर्ने पठाउने भनी आश्वासन सहित रकम माग गरेमा सो रकम बुझाउनुपर्ने अनिवार्य रूपमा सोको रसिद वा भौचर लिन नभुल्नु होला । प्रचलित कानूनमा यस सम्बन्धी कार्य गर्ने एजेन्टको व्यवस्था नभएकोले कोही कसैले म एजेन्ट हूँ, वैदेशिक रोजगारीमा पठाइदिन्हु भनी भूटा आश्वासन दिएमा विश्वास नगर्नु होला; कुनैपनि हालतमा एजेन्टलाई रकम नबुझाउनु होला । वैदेशिक रोजगारी सम्बन्धी केही कुरा बुझ्नु परेमा श्रम कल सेन्टरको निःशुल्क नम्बर ११४१ मा फोन गर्नुपर्ने अन्य श्रम प्रिया (Working Visa) मा नेपाल सरकारबाट श्रम स्वीक

नेपालमा भाइबर पहिलो आधिकारिक सञ्जाल

काठमाडौं । नेपालमा भाइबरलाई पहिलो सामाजिक सञ्जालको रूपमा मान्यता दिइएको छ । सामाजिक सञ्जालको प्रयोगलाई व्यवस्थित गर्ने निर्देशिका, २०८० अनुरूप भाइबर नेपालमा सामाजिक सञ्जालको रूपमा सूचीकृत भएको हो ।

जारी निर्देशिकामा नेपालभित्र सञ्जालनमा रहेका सामाजिक सञ्जाल प्लाटफर्मलाई प्रयोगकर्ताको संख्याका आधारमा वर्गीकरण गरिने उल्लेख छ । एक लाखभन्दा कम प्रयोगकर्ता भएको सामाजिक सञ्जाल प्लाटफर्मलाई साना र एक लाखभन्दा बढी प्रयोगकर्ता भएकालाई ठूला प्लाटफर्मको रूपमा वर्गीकरण गरिएको छ ।

सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयले २३ कातिकमा सूचना निकालेर देशभित्र सञ्जालित सामाजिक सञ्जाललाई तीन महिनाभित्र सूचीकृत हुन आग्रह गरेको थियो । १९ मंसिरमा निर्देशिका जारी भएसँगै सूचीकरण कार्य कार्यान्वयनमा आएको थियो ।

मन्त्रालयले निर्देशिका प्रारम्भ हुँदाका ब्यक्ति सञ्जालनमा रहेका सामाजिक सञ्जाल प्लाटफर्मलाई तीन महिनाभित्र सूचीकरण गर्नुपर्ने निर्देशन दिएको थियो । यस अवधिमा भाइबर मात्र सूचीकरण भएको सञ्चार मन्त्रालयले जनाएको छ । मन्त्रालयका प्रवक्ता नेत्रप्रसाद सुवेदीले तीन महिनाको अवधिमा भाइबरले सूचीकरण भएर प्रमाणपत्रसमेत लिएर गएको बताए । उनले भने, 'भाइबर सूचीकरण भएर प्रमाणपत्रसमेत लगिसकेको छ अन्य दुई स्न्यापच्याट, लिंकलगायत कम्पनी सम्पर्कमा आएको र केही कागजी प्रक्रियामा रहेका छन् ।'

सञ्चार मन्त्रालयका प्रवक्ता नेत्रप्रसाद सुवेदी भन्दूनी भनी महिनाको अवधिमा

भाइबरले सूचीकरण भएर प्रमाणपत्रसमेत लिएर गइसकेको छ । अन्य दुई स्न्यापच्याट, लिंकलगायत कम्पनी सम्पर्कमा आएका छन् । केही कागजी प्रक्रियामा रहेका छन् । १६ भन्दा बढी कम्पनी सम्पर्कमा आएका छन् उनीहरूसँग छलफल भझरेको छ ।

मन्त्रालयको निर्देशिकालाई आधार मादै फेसबुक, एक्स (टिवटर)लगायतका १६ वटा कम्पनी सम्पर्कमा आएको, तर कतिपयको कार्यालयसमेत नभएको हुँदा समय लाग्ने भएको छ । उनले भने, '१६ भन्दा बढी कम्पनी सम्पर्कमा आएका छन् उनीहरूसँग छलफल भझरेको छ । आवश्यक सञ्जाल प्रयोगकर्ता गर्ने काम गरेका छौं ।' सम्पर्कमा नआएका

सामाजिक सञ्जाल कम्पनी संकलन गरेर मन्त्रालयमार्फत मन्त्रिपरिषद्वा पेस गरिने मन्त्रालयले जनाएको छ । सुवेदीका अनुसार मन्त्रालयलाई तीन महिनाभित्र सम्पर्कमा आएकालाई सूचीकरण गर्ने अनुमति थियो । अब आउने कम्पनीलाई तीन महिनाभित्र संकलन गरेर मन्त्रिपरिषद्वा पेस गरिने उनले बताए ।

नेपालमा कार्यालय नभएका सामाजिक सञ्जाल प्लाटफर्म सञ्जालकले तीन

महिनाभित्र कार्यालय स्थापना गर्नुपर्ने र सम्पर्क व्यक्ति तोक्नुपर्ने निर्देशिकामा उल्लेख छ । सूचीकृत नभएका सामाजिक सञ्जाल प्लाटफर्मलाई मन्त्रालयले नेपालभित्र सञ्जालनमा रोक लगाउन सकिने व्यवस्था निर्देशिकामा गरिएको छ । त्यस्तै, सूचीकृत सामाजिक सञ्जाल प्लाटफर्म सञ्जालन गर्ने व्यक्ति, कम्पनी वा संस्थाले प्रत्येक तीन वर्षमा विवरण अद्यावधिक गराउनुपर्नेछ ।

सामाजिक सञ्जाल प्रयोगकर्ताले गर्न वा गराउन नहुने १९ वटा कार्यालयसमेत निर्देशिकामा उल्लेख छ । फेक आइडी रूप सिर्जना गर्न नहुने, बेनामी विषयस्तुलाई टिप्पणी र सेयर गर्न नहुने, कुनै व्यक्ति समुदाय लक्षित गरी

मध्यक्रममा सदौप जोसराले १५ र आरिक शेखले १५ रन जोडेका हुन् । सातौं नम्बरमा आएका विवेक यादवले एक रन मात्रै जोड्दा नेपाल हारनजिक पुगेको थियो । आशा गरिएका अलराउन्डर करण केसीले पनि तीन रन मात्रै जोड्न सके । प्रतिश जिसी शून्यमा पेमेलियन फर्किएपछि पिएनजीले सहज जित निकालेको हो ।

ओपनर टोनी उराको अर्धशतकोपरित पुगा न्युगिनी (पिएनजी) ले त्रिकोणात्मक अन्तर्राष्ट्रिय टी-२० शुखलाको उपाधि जितेको छ । हडकडको मोडकोकस्थिति मिसन रोड क्रिकेट मैदानमा कमजोर प्रदर्शन गरेको नेपाललाई ८६ रनले पराजित गर्दै पिएनजी च्याम्पियन थयो ।

पिएनजीले टस हारेस सुखलाती ब्याटिड गर्दै निर्धारित २० ओम्बरमा आठ विकेट गुमाउँदै एक सय ७२ रनको लक्ष्य प्रस्तुत गरेको थियो । प्रत्युतरमा ब्याटिड गरेको नेपालले ९६.३ ओम्बरमा अलाउट हुँदा मात्र ८५ रन बनाउन सक्यो ।

यसअधि नेपाल दुई खेलावट तीन अंक र पिएनजी दुई अंकसहित शीर्ष दुर्दमा रहेका फाइनल खेलेका थिए । दुई खेलमा एक अंक जोडेको घरेलु टोली हडकड तेस्रो हुँदा बाहिरियो । नेपालले पहिलो खेलमा वर्षा बाधक बन्दा हडकडसँग अंक बँडेको थियो । दोस्रो खेलमा पिएनजीलाई ८५ रनले हराएको हो ।

नेपालको इनिझिमा कुनै पनि व्याटरले राम्रो प्रदर्शन गर्न सकेनन् । नेपाल फाइनलमा पनि व्याटिड सघर्ष गर्न पुग्यो । ठूलो साफेदारी नै बन्न सकेन । ओपनरद्वय कुशल भुर्तलाई पाँच र विनोद भण्डारीले चार रन मात्रै बनाए । त्यसपछि आएका कप्तान रोहितकुमार पोडेलले ९२ जोडेर बाजबाट आउट हुन पुगे । चौथो नम्बरमा आएका गुरुसन भा ६ रन बनाएर रनआउट भए ।

मध्यक्रममा सदौप जोसराले १५ र आरिक शेखले १५ रन जोडेका हुन् । सातौं नम्बरमा आएका विवेक यादवले एक रन मात्रै जोड्दा नेपाल हारनजिक पुगेको थियो । आशा गरिएका अलराउन्डर करण केसीले पनि तीन रन मात्रै जोड्न सके । प्रतिश जिसी शून्यमा पेमेलियन फर्किएपछि पिएनजीले सहज जित निकालेको हो ।

पिएनजीका लागि काबुआ मोरिया, चाद सोपर र सेसे बाजले समान दुई विकेट हात पारे । अलेई नाओको नाममा एक विकेट रह्यो ।

यसअधि कमजोर सुखलात गरेको पिएनजीलाई ओपनर टोनी उराले अर्धशतक बनाउँदै प्रतिस्पर्धात्मक स्कोरतर्फ अगाडि बढाएका थिए । उराले ३७ बलमा पाँच चौका र चार छक्कासहित सर्वाधिक ६१ रन बनाए । नवौं नम्बरमा आएका आलेई नाओले आकामक ब्याटिड गर्दै १० बलमा एक चौका र तीन छक्कासहित ३० रन बनाएका हुन् ।

नेपालका कुशल भुर्तल र आकाश चन्दले सर्वाधिक तीन विकेट लिए । चार ओम्बर बलिड गरेका कुशलले चार ओम्बरमा २४ रन खर्चिए । युवा बलर आकाश चन्दले चार ओम्बरमा ४१ रन खर्चिएका हुन् । करण केसीले र गुल्सन भाले समान एक विकेट लिए । पिएनजीका अंक ओपनर सेसे बाउलाई करणले आकाश चन्दबाट डक गराएका हुन् । आकाशले विकेटकिपर विनोद भण्डारीबाट कप्तान असाद भालालाई दुई रन बनाउँदा क्याच गराए । आकाशले दोस्रो विकेटको रूपमा करणलाई लेगा शिआकालाई दुई रनमा आउट गराउँदा ३.१ ओम्बरमा पिएनजी २०-३ को अवस्थामा थियो । गुल्सनले नौ बलमा दुई चौका र एक छक्का हिर्काएका हिरिहिरीलाई लोकेस बमबाट क्याच गराएका हुन् ।

पाँचौं विकेटका लागि टोनी उरा र चाद सोपरबीच ३१ बलमा सर्वाधिक ४८ रनको साफेदारी भएको थियो । चादले १३, हिला भारेले १८, किलिन डोरिगाले १४ रन बनाएर आउट भएका हुन् । प्रशिक्षक मोन्टी देसाईलाई यस शुखलाका लागि अनुभवी खेलाडीलाई विश्राम दिँदै नयाँ खेलाडीलाई अवसर दिएका हुन् ।

अनुमति नलिई टोली पठाएपछि एन्फालाई कारबाही गर्न मन्त्रालयको निर्देशन

कानुनी व्यवस्थाविपरीत अनुमतिविना नै पुरुष टोलीलाई मलेसियामा मैत्रीपूर्ण प्रतियोगिताका लागि पठाएको भद्रै खेलकुद मन्त्रालयले अखिल नेपाल फुटबल संघ (एन्फालाई) कारबाही गर्न राष्ट्रिय खेलकुद परिषद (राखेप) निर्देशन दिएको छ । मलेसियामा शुक्रबार हुने मैत्रीपूर्ण प्रतियोगिताका लागि एन्फाले खेलाडीसँगै १० जना पदाधिकारीलाई पनि अफिसियलका रूपमा पठाएको छ ।

मन्त्रालयको कारबाहीको पत्र आउनुअधि नै एन्फाका उपाध्यक्षसहित १० पदाधिकारी अफिसियल बनर नेपाली टोलीसँगै मलेसिया पुगेको छन् । एन्फाली पदाधिकारी वैदेशिक भ्रमणमा पठाएको भन्दै कारबाहीका लागि राखेपलाई दुई रन बनाउँदा चार अर्थात् ७०७९ प्रतिशत नागरिक विमाको दायरामा देखिन्छन् । नौ जिल्ला भएको सुदूरपश्चिममा जीवन विमाका एक सय ८५ शाखा छन् ।

कोशी र गण्डकी प्रदेशमा भने २२ प्रतिशतभन्दा बढी नागरिकमा विमा पहुँच पुगेको देखिन्छ । ४९ लाख ६१ हजार सात सय ८३ जनसंख्या भएको सुदूरपश्चिममा पाँच लाख चार हजार ६ सय ७० पोलिसी बिक्री भएको छ । त्यसमा ५ प्रतिशत घटाउँदा चार लाख ७९ हजार चार सय ३७ अर्थात् ७०७९ प्रतिशत नागरिक विमाको दायरामा देखिन्छन् । नौ जिल्ला भएको सुदूरपश्चिममा जीवन विमाका एक सय ८५ शाखा छन् ।

यसेगरी, लुम्बिनी र सुदूरपश्चिम प्रदेशका १२-२२ प्रतिशत नागरिकमा विमा पहुँच पुगेको देखिन्छ । ४९ लाख ६१ हजार चार सय १२ जनसंख्या भएको कोशीमा ११ लाख ६५ हजार ८० वटा विमा पोलिसी बिक्री भएको छ । त्यसमा ५ प्रतिशत घटाउँदा ११ लाख सात हजार चार सय ११ जना अर्थात् २२३२ प्रतिशत नागरिक विमाको दायरामा देखिन्छन् ।

● सरस्वती क्याम्पसमा ग्लोबल आइएमईको नयाँ एक्सटेन्सन काउन्टर

ग्लोबल आइएमई बैंकले नयाँ एक्सटेन्सन काउन्टर सञ्चालनमा त्याएको छ। बैंकले काठमाडौं महानगरपालिका वडा नम्बर २६, लेखनाथ मार्ग, ठमेलस्थित सरस्वती बहुमुखी क्याम्पसमा नयाँ एक्सटेन्सन काउन्टर सञ्चालनमा त्याएको हो। सेवाग्राहीको बढ़दो चाप र आवशकतालाई मध्यनजर गर्दै बैंकले नयाँ एक्सटेन्सन काउन्टर सञ्चालनमा त्याएको जनाएको छ। यो काउन्टर सञ्चालनमा आएसेंगे बैंकका एक्सटेन्सन तथा राजस्व संकलन काउन्टरको संख्या ६७ पुगेको छ।

नयाँ एक्सटेन्सन काउन्टरबाट निक्षेप संकलन, नगद भुक्तानी, भोवाइल तथा अनलाइन बैंकिङ सेवा, रेमिट्यान्सको सुविधालागायत सबै किसिमका साधारण बैंकिङ सेवा उपलब्ध हुनेछन्। बैंकले देशभरका ३५ शाखा कार्यालयबाट सेवा दिँदै आएको छ।

● कृषि विकास बैंकको १७औं वार्षिक साधारणसभा सम्पन्न

कृषि विकास बैंकले १७औं वार्षिक साधारणसभा सम्पन्न गरेको छ। कार्यक्रम बैंकको केन्द्रीय तालिम प्रतिष्ठान बोर्ड भक्तपुरमा बुधबार सम्पन्न भएको बैंकले जनाएको छ। साधारणसभा बैंक सञ्चालक समितिका अध्यक्ष रामशरण पुडारैनीको अध्यक्षतामा भएको थियो। उक्त साधारणसभामा वक्ताको रूपमा भाग लिएका सेयरधनीले राखेका जिज्ञासामा अध्यक्ष पुडारैनीले स्पष्ट पारेका थिए। सेयरधनीबाट प्राप्त सुझाव नियमानुसार कार्यान्वयन गर्दै जाने प्रतिबद्धतासमेत पुडारैनीले व्यक्त गरे। बैंकले दुर्मार्देखि सुगम ठाउँमा दुई सय ८२ वटा शाखामार्फत बैंकिङ सेवा दिँदै आएको छ।

● नेपालमा लगानी प्रवर्द्धन गर्न अध्यक्ष ढकालको आग्रह

नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघका अध्यक्ष चन्द्रप्रसाद ढकालले संयुक्त अरब इमिरेट्स र मंगोलियाका राजदूतसँग भेट गरेका छन्। राजदूतसँगको भेटमा ढकालले नेपालमा लगानी प्रवर्द्धन गर्न आग्रह गरे।

ढकालले बुधबार युर्ईका राजदूत महामहिम अब्दुल्ला अल सम्सी र नेपालका लागि मान्यताप्राप्त भरतका लागि मंगोलियाका राजदूत महामहिम गानबोल्ड डम्बाजभस्से भेटवार्ता गरेका थिए। नेपाल र यी दुई राष्ट्रबीचको द्विपक्षीय व्यापार र लगानी सम्बन्धाई अभिवृद्धि गर्ने विषयमा छलफल भएको थियो। यसी वैशाख २८ र २९ गते काठमाडौंमा आयोजना हुने नेपाल लगानी सम्मेलनमा सहभागी हुन सम्बन्धित देशलाई अध्यक्ष ढकालले आग्रह गरे।

युर्ईका राजदूतसँगको भेटमा अध्यक्ष ढकालले दुवै देशका दूतावासको सहयोगमा नोभेम्बरमा दुर्बिडमा आयोजना भएको नेपाल दुर्बिड बिजेन्स समिटको सफलताका लागि महामहिमलाई धन्यवाद दिए। उनले नेपालमा लगानीको प्रचुर सम्भावना रहेको पनि राजदूतलाई जानकारी गराए। भेटमा महामहिम अब्दुल्ला अल सम्सीले नेपाल र युर्ईबीच द्विपक्षीय लगानी सम्भौताको सम्भावनाका बारेमा पनि कुरा राखे। त्यसैगरी, मंगोलियाका राजदूतसँगको भेटमा अध्यक्ष ढकालले आपसी व्यापार र लगानीका अवसरका विषयमा कुराकानी गरेका थिए। अध्यक्ष ढकालले नेपालमा जलविद्युत र पर्यटन क्षेत्रमा लगानीका सम्भावनाका बारेमा जानकारी गराए। उनले नेपालको बाह्य क्षेत्रको स्थिरताबाबै पनि राजदूतलाई अवगत गराए।

● महालक्ष्मी विकास बैंकले जारी गच्छो नयाँ भित्तेपात्रो

महालक्ष्मी विकास बैंक लिमिटेडले नयाँ वर्ष ०८९ सालको क्यालेन्डर प्रकाशन गरेको छ। आइतबार बैंकले नयाँ वर्षको क्यालेन्डर आफ्नो वेबसाइटमार्फत प्रकाशन गरेको हो। बैंकले थान्यो वार्षिक साना तथा मभौला व्यापारहरू भल्कुने तरिकामा अन्तर्वित सकारात्मक सन्देश प्रदान गर्ने खालको क्यालेन्डर प्रकाशन गरेको जारी गरेको छ।

क्यालेन्डरमा विश्व फोटोग्राफी दिवसको अवसर परेर बैंकले सञ्चालन गरेको बिजित्र फोटोग्राफी प्रतियोगितामा सहभागी तरिकामध्येका उत्कृष्ट १२ तरिकामा समावेश गरेको छ। त्यसै, मिति, तिथि, चाडपर्व, दिवसलगायतका विषयमा आफ्ना ग्राहकलाई जानकारी दिन बैंकको क्यालेन्डर प्रकाशन गरेको नियम उद्देश्य रहेको बताइएको छ।

● प्राचीन कलाकृति समावेश गरिएको ग्लोबल आइएमईको क्यालेन्डर सार्वजनिक

ग्लोबल आइएमई बैंक लिमिटेडले नयाँ वर्ष ०८९ सालको क्यालेन्डर सार्वजनिक गरेको छ। बैंकले राष्ट्रिय संग्रहालय छाउनी र पुरातत्व विभागसँगको सहकार्यमा विभिन्न समयमा स्वदेश फर्काइएका प्राचीन कलाकृति समावेश गरी तयार गरिएको नयाँ वर्ष ०८९ को क्यालेन्डर सार्वजनिक गरेको हो।

ग्लोबल आइएमई बैंक तथा नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघका अध्यक्ष चन्द्रप्रसाद ढकालले बैंकको क्यालेन्डर कार्यालय, कमलादीमा आयोजित एक समारोहबीच नयाँ सालको क्यालेन्डर सार्वजनिक गरे। क्यालेन्डर सार्वजनिक गर्दै अध्यक्ष ढकालले ग्लोबल आइएमई बैंकले आफ्नो संस्थागत सामाजिक कार्य गर्दै आएको बताए। विगतका वर्षहरूमा क्यालेन्डरमा नेपाली कला र संस्कृतिसम्बन्धी विषय प्रकाशन गर्ने गरेको स्मरण गराउँदै उनले भने, नेपालको सर्वांगीन विकासका लागि हामीले नेपाली कला, साहित्य, संस्कृति र सम्भालाई संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक छ। ग्लोबल आइएमई बैंकले आफ्नो संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वात्मतार्ता यस्ता कार्यलाई निरन्तरता दिँदै आएको छ।

● सिटिजन्स बैंकको नयाँ क्यालेन्डर सार्वजनिक

सिटिजन्स बैंक इन्स्टरेसनल लिमिटेडले २०८९ सालको क्यालेन्डर सार्वजनिक गरेको छ। बैंकको प्रमुख कार्यकारी अधिकृत गणेशराज पोखरेलले विभिन्न ऋतुमा फुले सुन्दर फूललाई विषयवस्तु मानेर सिर्जना गरिएको क्यालेन्डर सार्वजनिक गरे।

वसन्त ऋतुमा फुले फूलको उज्जालो रंगहरूदेखि शिशिर ऋतुमा फुले फूलहरूको शान्त लालित्यसम्म गरी नव वर्ष २०८९ सुन्दर बनोस भन्ने परिकल्पना बैंकले गरेको छ।

समारोहलाई सम्बोधन गर्दै प्रमुख कार्यकारी अधिकृत पोखरेलले फूल विषयवस्तु समावेश गरिएको क्यालेन्डर आगामी वर्षभरि प्रेरणा, आनन्द, माया, स्पन्द र आशाको स्रोत बन्ने विश्वास व्यक्त गरे।

बैंकले देशभरका १९० वटा शाखा, १५२ वटा एटिएम र १८ वटा शाखाहरित बैंकिङ एकाइबाट बैंकिङ सेवा प्रदान गर्दै आएको छ।

● ४० हजारले अवलोकन गरे साताँ चरणको चेम्बर एक्स्पो

नेपाल चेम्बर अफ कमर्सको आयोजनामा भएको साताँ चरणको 'चेम्बर एक्स्पो २०८४' ४० हजारभन्दा बढी दर्शकले अवलोकन गरेको छ। उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयात्मको व्यापार तथा निकासी प्रवर्द्धन केन्द्रसँगको सहकार्यमा चेम्बरले साताँ चरणको एक्स्पो सम्पन्न गरेको हो।

स्थानीय उत्पादनविधि अन्तर्राष्ट्रिय वस्तुहरू प्रदर्शनी गरिएको एक्स्पो अर्थात् सुस्तावीच विषयमा भव्यताका साथ सम्पन्न भएको अध्यक्ष राजेन्द्र मल्लले बताए। एक्स्पोमा स्वदेशमै उत्पादित कृषिजन्य वस्तुहरू, हस्तकलाका सामग्री प्रदर्शनीमा राखिएको थियो। एक्स्पोमा राष्ट्रिय तथा भारत, दक्षिण कोरिया, बगलादेश पाकिस्तानलगायतका अन्तर्राष्ट्रिय कम्पनीका एक सय ६० भन्दा बढी स्टल रहेका थिए।

एक्स्पोमार्फत स्थानीय उत्पादन प्रवर्द्धन एवं बजारीकरण तथा व्यापार अभिवृद्धि गर्न महत्वपूर्ण सहयोग भएको अध्यक्ष मल्लको भनाइ छ। कठिन आर्थिक परिस्थितिबीच अर्थतन्त्र चलायामान एवं व्यावसायिक गतिविधि विस्तार गर्ने एक्स्पो सफल भएको अध्यक्ष मल्लले दाबी गरे।

● एलआइसी इन्स्योरेन्सले बोनस दर घटाएपछि कालोपट्टी बाँधेर विरोधमा अभिकर्ता

एलआइसी इन्स्योरेन्सले बोनस दर घटाएपछि विरोधमा अभिकर्ता हरू आन्दोलित बोनस दर घटाएपछि दिएको जाइएको छ। त्यसै, उत्प्रेरक वक्ता र जीवनलाई कसरी सन्तुलनमा राख्ने भन्ने विषयमा सहभागीलाई उत्प्रेरित हुने तरिकाले प्रस्तुति दिएको संस्थाले जाइएको छ।

कपोरेट

दर वृद्धि गरी साबिकअनुसार व्यवस्था मिलाउनुपर्ने माग उनीहरूको छ।

त्यसै, एजेन्सी म्यानेजरले विनासर्त कमिसनको आधारमा नम्रई प्रिमियमको आधारमा कमिसन

खान पाउने व्यवस्था गर्न उनीहरूको माग छ।

पौँच हजार प्रिमियम हाल्ने साना एजेन्सी मेनेजरले पनि कमिसन खान पाउनुपर्ने माग गरेका छन्।

बालबालिका योजनामा विविधखाले समस्या आएकाले यो प्लानमा आवश्यकतामा त्याउनुपर्ने उनीहरूको माग छ।

कार्यान्वयनमा त्याउनुपर्ने उनीहरूको माग छ।

बुधबार कालोपट्टी बाँधी २ घण्टा प्रमुख कार्यकारी

अधिकृत र नायव रार्कारी अधिकृतको कार्यक्रममा धर्ना दिने उनीहरूको योजना रहेको पेसागत बिमा अभिकर्ता संघले जाइएको छ। त्य

सर्त्सर्तमा...

सय १० मत परेको थियो । प्रधानमन्त्री दाहालले आफ्नो करिब १४ महिने कार्यकालमा तेस्रो पटक गठबन्धन गरेर विश्वासको मत लिएका भएपनि प्रधानमन्त्री दाहाल संकटमुक्त भने भएका छैनन् । प्रधानमन्त्री दाहालको अस्थिर चित्रिकै कारण उनीपटक पटक गठबन्धन गर्ने र तोडेने गरेका हुनाले दाहाल सरकारको भविष्य लामो नभएको आकलन विश्वासको मत लिँदै गर्दा नै देखिएको छ ।

अहिलेको गठबन्धनमा रहेको दुई दल जसपा र एकीकृत समाजवादी पार्टीहरूले सर्त्सर्त राखेका हुनाले आफ्नो स्वार्थ पूरा नभएको अवस्थामा उनीहरू जुनसुकै बेला सरकारबाट बहिरिन सक्ने अवस्था देखिएको छ । एकीकृत समाजवादीको प्रतिनिधिसभामा जम्मा १० सिट रहेको छ भने जसपाको १२ सिट रहेको छ । एकीकृत समाजवादीका अध्यक्ष माधव नेपालले

आफूपनि संसदको यहि कार्यकालमा प्रधानमन्त्री बन्नुपर्ने बताइरहेका छन् । उनलाई प्रधानमन्त्री नबनाउने हो भने उनको पार्टी सरकारबाट बहिरिने निश्चित जस्तै रहेको छ ।

माधव नेपालको पार्टी सरकारबाट बहिरिएको अवस्थामा जसपा समेत सरकारबाट बहिरिने निश्चित जस्तै रहेको छ । मधेश प्रदेशमा जसपाको सरकार रहिरहन नेकपा एकीकृत समाजवादीको समर्थन आवश्यक छ । जसपालाई समर्थन एकीकृतले नदिएको खण्डमा जसपा नेतृत्वको सरकार मधेश प्रदेशमा ढल्नेछ त्यसपछि काग्रेस लगायतका अच्युत दलहरूको सरकार बन्न सक्छ । १० सिटमात्र भएको एकीकृत समाजवादीलाई प्रधानमन्त्री बनाउन के प्रधानमन्त्री दाहाल र एमालेका अध्यक्ष केपी ओली सहमत होलान् त ? भने प्रश्न समेत उठेको छ । त्यही कारण अहिलेको सरकार टालाउली बुटुली कति राशी पुतली जस्तै मात्र भएको छ ।

संसदको सबैन्दा तुलो दल नेपाली काग्रेस र दोषी तुलो दल नेकपा एमालेलाई पाखा लगाएर अहिले नै तेस्रो दलबाट प्रधानमन्त्री बनाइएको छ भने सत्ता स्वार्थका लागि संसदको राष्ट्रिय पार्टीसमेत बन्न नसकेको र संसदको छैरौं दललाई प्रधानमन्त्री बनाउने सर्तमा एमाले, मोवावीले सहमति गरेको भए त्यो मुलुककै लागि दुमार्या सावित हुन सक्छ । मुहुक अहिले नै संकटपूर्ण अवस्थामा रहेको र आर्थिक अवस्था समेत संकटपूर्ण अवस्थामा रहेकाले गर्दा दहो सरकारबाट आवश्यकता देखिन्छ ।

काम चलाउ सरकार बनाएर मुलुकलाई संकटकै धकेलुभन्दा बरु नेपाली काग्रेस र नेकपा एमालोको संयुक्त सरकार बनाएर राजनीतिक स्थिता दिनु उपर्युक्त हुनेछ । गठबन्धन गर्ने गठबन्धन भक्तिमे डरले गर्दा सरकारले सन्तोषजनक काम गर्न नसकेको हुनाले संसदको पुरै समय चल्ने सरकार अहिलेको आवश्यकता हो ।

संविधान...

काग्रेसको शरणमा गएर काग्रेस माओवादी, जसपा, एकीकृत समाजवादी लगायतका दलहरूले राष्ट्रपतिमा काग्रेसका वरिष्ठ नेता रामचन्द्र पौडेललाई निर्वाचित गरे । त्यसबेला नेकपा एमाले एकलो भयो ।

काग्रेसको सहयोगमा प्रधानमन्त्री रहेका पुष्टकमल दाहालले राष्ट्रियसभाको अध्यक्षको उम्मेदवारी दिने बेलामा काग्रेसबाट आफ्नो पाटीले धोका पाएको भन्दै पुरानो एमालेसहितको गठबन्धनमा फकिएपछि काग्रेसले प्रधानमन्त्री

दाहालले आफूहरूलाई धोका दिएको आरोप लगाउँदै आएको छ । एमालेसँगको गठबन्धन माओवादीले गरेपछि काग्रेसले सो गठबन्धन दुटाउने अनेक षड्यन्त्र गरेपनि ऊ सफल हुन सकेन भने राष्ट्रियसभाको अध्यक्ष पदसमेत माओवादीले नै लिएको छ ।

सत्तामा हुँदा काग्रेसले नेकपा एमालेसँग रात्रो सम्बन्ध कायम गर्ने प्रयासी गरेन । एमालेलाई एकलो पारेर प्रधानमन्त्री दाहाललाई प्रयोग गरेर उसले आफ्नो स्वार्थ मात्र पूरा गर्न खोजेका हुनाले काग्रेस, माओवादीबीचको गठबन्धन दुटेको हो । संसदमा माओवादी तेस्रो दुलो पाटी भएपनि उसले एमाले एकलो भयो ।

स्वार्थका लागि मात्र गठबन्धन गर्दा त्यस्तो गठबन्धनको कुनै अर्थ रहेदैन । गठबन्धन र सहकार्य गर्दा जनताको दितलाई ध्यानमा राख्नुपर्नेमा सत्ता स्वार्थलाई हेरेर, सिद्धान्त, विचार र नीति नै नमिलेसँग गठबन्धन गरेको परिणाम काग्रेस, माओवादीबीचको गठबन्धन दुट्नु नै थियो दुट्यो । गठबन्धन दुटेपछि काग्रेसभित्र एक प्रकारको सन्नाटा छाएको छ । काग्रेस, माओवादी लगायतको गठबन्धनले मुलुकमा उत्पन्न भएका समस्याहरूको समाधान गर्ने नसकेको प्रष्ठ छ । गठबन्धन गर्दा जनताका समस्याहरू समाधान गर्ने गरी गठबन्धन गर्नुको बढला सत्ता स्वार्थ र आफ्ना दलमा रहेका भ्रष्टाचारीहरूलाई बचाउने कार्यमा गठबन्धन रहेको उत्पन्न भएको छ ।

गठबन्धनको बलमा ८९ सिट जित हाँसिल गन्यो । त्यसैगरी तेस्रो दुलो दल माओवादीले ३२, जसपाले १२ र एकीकृत समाजवादीले १० सिट जित हाँसिल गरेपनि एकीकृत समाजवादी राष्ट्रिय पार्टी बन्न नसकेको हुनाले प्रट्ट दुन्छ उसलाई जिताउन गठबन्धन सहयोगी रह्यो । आफ्ने बलबुतामा उसले १० सिटमा जित हाँसिल गरेका होइनन् यदि त्यो हुन्थ्यो भने ऊ राष्ट्रिय पार्टी बन्न सक्नुपर्याई । फागुन २१ गते प्रधानमन्त्री पुष्टकमल दाहालले मन्त्रिपरिषदको पुर्नगठन गर्दा काग्रेससँगको गठबन्धन तोडेर नेकपा एमाले, रास्वाद, एकीकृत समाजवादी र जसपाका सांसदहरूलाई मन्त्रीमा नियुक्त

र सरकार नै लागिपरेको हुनलो काग्रेस-माओवादीबीचको गठबन्धन दुटेको हो । निर्वाचनको बेला काग्रेस, माओवादी लगायतका विचार र सिद्धान्त नै नमिले दलहरूले जनताको स्वतन्त्रपूर्वक मतदान गर्न पाउने अधिकार नै खोसेका थिए । त्यसरी जनताको अधिकार खोस्दा समेत उनीहरूको गठबन्धनले बहुमत ल्याउन सकेन । निर्वाचन पछि काग्रेसमा दुलो पार्टीको दम्भ भएकाले गर्दा पुष्टकमल दाहाललाई उनीहरूपै ध्यानमन्त्री नबनाएको हुनाले दाहाल एमालेको शरणमा पुगे । प्रधानमन्त्री भए काग्रेसले खोस्यो । अहिले एमालेले खोस्यो । दुवै बराबर काग्रेसको किन रोइल ?

गरेका छन् । काग्रेस सत्ताबाट बाहिर पुगेपछि उसले नयाँ सत्ता गठबन्धनलाई भक्ताउने अनेक खेल गरेको भएपनि तत्काल त्यो खेल सम्भव देखिएको छैन । काग्रेसले बुझूपुर्न हो आफूले पनि एमाले, माओवादी सहितका दलहरूको गठबन्धन पहिला भक्ताएरै काग्रेस दाहाल सरकारमा गएको हो । अनि आफूले गठबन्धन भत्काउदा ठीक अरुले भत्काउदा बेझानी भयो भन्ने तर्क दिनु कुनै हालतमा पनि उपर्युक्त हुन सक्दैन । राजनीतिमा इमान, जमानलाई काग्रेसले नै बदनाम गर्दै आएको हुनाले विचार र सिद्धान्त नै नमिलेहरूसँग सहकार्य गरेको काग्रेसले आफूलाई आएको छ ।

माओवादीले आफ्नो उम्मेदवारलाई पराजित गर्ने काग्रेस नै लागेको आरोप लागउँदै आएको र राष्ट्रियसभाको अध्यक्षमा काग्रेसले दाबी गरेपछि माओवादीले समेत उम्मेदवार उठाउने घोषणा पछि काग्रेस, माओवादीबीचमा गठबन्धन तोडिने

सक्ने सम्भावना नै थिएन । पछिलो समयमा राष्ट्रियसभाको १९ सांसदको निर्वाचनका बेला समेत उनीहरूले गठबन्धन गरेको थिए तर कोशी प्रदेशमा माओवादीको उम्मेदवार पराजित भए भने काग्रेसका उम्मेदवार कृष्ण प्रसाद स्टोलाले विजय हाँसिल गरे १९ सिटमात्र जित हाँसिल गरेको थिए । यो व्यवहारिक सुधारका विषयमा मानवअधिकारको प्रवर्द्धन, न्यायप्रणालीको सुदृढीकरण तथा समाजमा मेलमिलापको विजयमा राहाउने उत्तमता घटना मध्ये एउटाको पनि अनुसन्धान हुन सकेको छैन ।

कारबाही हुनेछ भन्ने अभियक्ति दिइरहेका भएपनि आफ्नै पार्टीबाट उपराष्ट्रपति भएका पुन, निजाको छोरा र उनको सचिवालय नै सुन तस्करी काण्डमा मुछिएका भएपनि उनीहरूसँग किन कारबाही गर्न सकेको छैन । भन्ने आमनागरिकको प्रश्न उठाइरहेका छन् ।

सुन त्याउँदा भरियाको प्रयोग गर्ने र सुनको व्यवस्थापन गर्ने जीवनकुमार गुरुङ पूर्व उपराष्ट्रपतिको परामर्शदाता राष्ट्रियसभाको अवस्था देखिएको छ । प्रधानमन्त्री पुष्टकमल दाहालले भ्रष्टाचारीहरूमाथि कडा भन्दा कडा

आमियान

जोहुका. (साविक मक्षेहुनि.) द. नं. १/०६५/०६६

'जलवायु परिवर्तनको असर सम्बोधन गर्न बृहत रणनीति आवश्यक'

काठमाडौं । प्रधानमन्त्री पुष्टकमल दाहालले जलवायु परिवर्तन, स्वास्थ्य र सामाजिक न्यायसँग गासिएर आउने जिल्लालाई सम्बोधन गर्नका लागि बृहत रणनीति आवश्यक रहेको बताएका छन् । विहीबार जलवायु परिवर्तन, स्वास्थ्य र समाजाका लागि दिक्षिण एसियाली क्षेत्रीय अनुसन्धान र नविन केन्द्र विषयक कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै उनले समुदायमा बद्दो रोग, कुपोषण, प्रदूषण र प्राकृतिक प्रक्रियाहरूलाई उल्लेखनीय रूपमा घटाउनु जोडे दिए ।

प्रधानमन्त्री दाहालले हाम्रो जस्तो अतिकम विकसित एवं पहाडी मुलुकहरूका लागि जलवायु परिवर्तनको असर पैदारीका लागि जलवायु परिवर्तनले उल्लेखनीयहरू समाज, स्वास्थ्य र समाजाका लागि दिक्षिण एसियाली क्षेत्रीय अनुसन्धान र नविन केन्द्र विषयक कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै उनस्तो राष्ट्रियसभाको आवश्यकता औल्याए ।